

Ed Groot (PvdA)

‘CAHR biedt zuivere informatie uit eerste hand’

- 10** Kwaliteitshandboek informatiebeveiliging in de maak
- 20** Omgaan met ontevreden cliënt
- 22** Tucht recht uitgelicht: schijnhandelingen

Jong Metropole

klinkt

mede dankzij uw bijdrage

Ook geven of nalaten aan cultuur, natuur of wetenschap?

Het Prins Bernhard Cultuurfonds laat jonge musici klinken in Jong Metropole. Mede dankzij deze bijdrage kunnen 60 jonge, getalenteerde musici uit de klassieke en lichte muziek zich voorbereiden op een professionele carrière. Ook iets teweegbrengen met een gift of nalatenschap? Wij betrekken u graag bij 'De kunst van het geven'. Bel 020 520 61 73 of ga naar cultuurfonds.nl/geven.

PRINS BERNHARD
CULTUURFONDS

De kunst van het geven

6

editie 1, februari 2017

6 Initiatiefwetsvoorstel centraal aandeelhoudersregister

Een digitale omgeving waarin alles staat over vennootschappen en hun aandeelhouders. Dat is de wens van Tweede Kamerlid Ed Groot. Al jaren vraagt hij het ministerie van Veiligheid en Justitie zijn initiatiefnota voor een centraal aandeelhoudersregister uit 2011 uit te werken tot een wet. Zonder succes. Voor de PvdA'er is de maat vol. 19 januari diende hij – samen met Sharon Gesthuizen (SP) – een initiatiefwetsvoorstel in. 'Het is schandalig hoe de minister hiermee is omgegaan'.

10 Kwaliteitshandboek voor informatiebeveiliging in de maak

Als Russische 'trollen' de mailaccountants van de Amerikaanse Democraten kunnen hacken en journalisten de social media-accounts van Tweede Kamerleden, dan is aandacht voor informatiebeveiliging geen luxe. De Stichting Rechtszekerheid Digitaal komt eind maart met een eerste versie van de Baseline Informatiebeveiliging Notariaat. De rijksoverheid, de gemeenten en de waterschappen gingen het notariaat al voor.

20 'Wie klaagt, wil in de eerste plaats gehoord worden'

Een cliënt die meent dat hij bij de notaris niet heeft gekregen waar hij recht op had, kan verhaal halen bij de Geschillencommissie of bij de kamers voor het notariaat. Hij kan ook de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) vragen om te bemiddelen.

10

20

- 4 Nieuws
- 12 KNB organiseert politieke cafés
- 13 Wat vindt u daar nu van?
- 15 Column Nora van Oostrom-Streep
- 16 German Desk
- 18 Notaris en meer: Günther Rensen
- 20 Omgaan met ontevreden cliënten
- 22 Tuchtrecht uitgelicht: schijnhandelingen
- 25 Kanocolumn
- 26 En verder: Fazilah Lalmahomed
- 28 Specialisten
- 31 Column Jef Oomen
- 32 KNB-nieuws
- 36 Tuchtrecht
- 38 Personalia

'Het gaat niet zozeer om juridische zaken, maar om communicatie, vertrouwen'

Op de cover

PvdA-Kamerlid Ed Groot vertelt op p.6 e.v. over het initiatiefwetsvoorstel centraal aandeelhoudersregister

10 procent meer akten gepasseerd

ONDERNEMEN

Het notariaat passeerde in 2016 bijna 10 procent meer akten dan een jaar eerder. In 2015 werden er 1.430.619 akten gepasseerd, in 2016 waren dit er 1.557.672. In Limburg is de grootste stijging te zien: ruim 14 procent. Noord-Holland steeg het minst met bijna 6 procent. Dit blijkt uit cijfers van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB).

Beide jaren vormden levering onroerende zaak/beperkt recht, hypotheek en testament de top drie van meest gepasseerde akten. Op de vierde plaats is er verschil: in 2015 stond hier de verklaring van erfrecht, in 2016 het levenstestament. Het vierde kwartaal

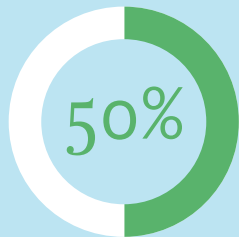

is traditioneel het drukst in het notariaat. Veel mensen willen nog snel langs de notaris. In december werden per dag gemiddeld 6.484 akten gepasseerd. 7 procent meer dan een jaar eerder. •

Novelle pensioen in eigen beheer ingediend

ONDERNEMINGSRECHT

Half januari heeft staatssecretaris Eric Wiebes van Financiën het wetsvoorstel Wijziging van de Wet uitfasering pensioen in eigen beheer en overige fiscale pensioenmaatregelen bij de Tweede Kamer ingediend. Als de Tweede Kamer hiermee instemt, wordt hierover begin maart door de Eerste Kamer gestemd. Directeuren-grotaandeelhouders (dga's) zouden vanaf 1 januari 2017 geen pensioen meer in eigen beheer kunnen opbouwen. Maar in december heeft de Eerste Kamer stemming over het wetsvoorstel aangehouden voor nader onderzoek. Dat is inmiddels afgerond. In de novelle wordt nu alsnog een (voorwaardelijke) mogelijkheid tot aftrek van de lasten van de toekomstige indexatie van de pensioenaanspraken of van de pensioenuitkeringen voorgesteld. •

Het notariaat telt steeds meer vrouwen. In 2009 was nog 45 procent van alle (kandidaat-)notarissen vrouw, nu is dat 50 procent. Het minst aantal vrouwen is te vinden in de groep notarissen. Maar ook daar is een stijging zichtbaar. In 2009 was nog 17 procent van de notarissen vrouw, nu is dat 24 procent

Bron: KNB

Aandacht voor vechtscheidingen en dementie bij symposium

FAMILIERECHT

Op dinsdagmiddag 11 april organiseert het Utrecht Centre for European Research into Family Law (UCERF) het elfde symposium over actuele ontwikkelingen in het familierecht. Aandacht wordt besteed aan het kindgesprek, het sociale netwerk bij vechtscheidingen, wilsbekwaamheid bij dementie en toezicht op het vermogen van minderjarigen. Sprekers uit wetenschap en praktijk zijn mr. Van Dam

van Isselt, prof. dr. Finkenauer, mr. dr. Pans, mr. Montanus, mr. Hepping en mr. dr. Ter Haar. Meer informatie en aanmelden: www.uu.nl/ucerf. •

Aanpassing fiscaal verschoningsrecht dit jaar in consultatie

AMBT

Staatssecretaris Eric Wiebes van Financiën wil het fiscale verschoningsrecht van notarissen en advocaten aanpassen. Dit schreef hij in januari in een brief aan de Tweede Kamer.

Het kabinet vindt dat belastingontduiking en belastingfraude moeten worden aangepakt en stelt diverse maatregelen voor. Wiebes heeft het voornemen de reikwijdte te richten op bepaalde juridische werkzaamheden. Verder is de staatssecretaris van plan de inkeerregeling af te schaffen en aandelen aan toonder aan te pakken. Het kabinet wil een concept wetsvoorstel via internet ter consultatie aanbieden en in de tweede helft van 2017 een wetsvoorstel bij de Tweede Kamer indienen. •

‘Professioneel succes creëren’

Onder de noemer **Het Winnend Notariaat** bieden oud-notaris **Betto van der Deijl** en coach **Guy Honeé** vanaf februari trainingen aan voor het notariaat. Doel: resultaatgericht en vanuit balans met jezelf notariële diensten verlenen. En dat alles om succes te creëren. Want ‘persoonlijk en zakelijk, gaan tenslotte hand-in-hand’, aldus Honeé.

Een leergang voor het notariaat, hoezo?
‘Betto is oud-notaris en auditor. Hij komt geregeld bij notarissen op kantoor en merkt dat er behoefte is aan persoonlijke ontwikkeling. Iets dat je op de universiteit en bij de beroepsopleiding niet leert. Wij hebben vorig jaar twee bijeenkomsten met (kandidaat-) notarissen gehad om te zien waar zij tegenaan lopen. Daaruit kwam dat zij vragen hebben over leiderschap en het communiceren met cliënten. Er is behoefte aan kennisuitwisseling.’

Hoe ziet jullie leergang er dan uit?
‘De leergang “authentiek sturen op succes” bestaat uit vier modules van ieder vijf dagdelen. Anders dan andere notariële opleidingen focussen wij ons vooral op de persoonlijke componenten. Wat doe je wel, wat niet én waarom? Het gaat om jou en jouw persoonlijke ontwikkeling. Zo hebben we modules voor persoonlijke effectiviteit, communiceren met cliënten en verwijzers, leiderschap en visie. Als je goed met jezelf om kan gaan, weet je ook hoe je daar professioneel succes mee kan creëren.’

Voor wie is deze opleiding geschikt?
‘Je moet een innerlijke *drive* hebben om aan jezelf te werken en van anderen te leren. Het is niet zo dat Betto en ik alleen maar aan het woord zijn. We delen ook ervaringen en dilemma’s met elkaar. Zo leer je ook van collega’s en de manier waarop zij zaken aanpakken. Er is veel kennis en kunde onder (kandidaat-)notarissen. Het moet alleen worden gedeeld.’

Moet zo’n leergang worden verplicht?
‘Het gaat om professioneler worden. Het is geen schoolsysteem waaraan je verplicht deel moet nemen. Kinderen stuur je, volwassenen niet.’ •

Grootste prijsstijging koopwoningen in 14,5 jaar

WONINGMARKT

Bestaande koopwoningen waren in december 2016 6,7 procent duurder dan in december 2015. Dat is de hoogste prijsstijging na mei 2002. Dit blijkt uit het onderzoek naar de prijsontwikkeling van bestaande particuliere koopwoningen in Nederland van CBS en het Kadaster. In heel 2016 waren bestaande koopwoningen gemiddeld 5 procent duurder dan een jaar eerder. Het gemiddelde prijsniveau van de bestaande koopwoningen was in december 2016 even hoog als in november 2005. •

Hof keurt meeste samenwerkingsverbanden goed

ONDERNEMEN

Notarissen mogen samenwerken met organisaties, zoals DELA notariesservice, HEMA notariesservice, Jazeker Notariesservice en DeGoedkoopstenotarissen.nl. Dit heeft het Gerechtshof Amsterdam bepaald. Volgens het hof is niet gebleken dat de kerntaken van de notaris in gedrang komen.

Een aantal notarissen was in hoger beroep gegaan tegen een uitspraak van de kamer voor het notariaat. Die had eerder de klacht tegen notarissen die samenwerken met deze organisaties ongegrond verklaard. Volgens de klagers schenden de meewerkende notarissen de regels voor integere beroepsuitoefening. Het zou voor het publiek niet duidelijk zijn als een dienst het woord ‘notaris’ gebruikt zonder dat de aanbieder notaris is. Volgens het Gerechtshof is dit niet het geval. Alleen bij de samenwerkingsvorm met de Nationale Notaris is in geval van het zogenoemde participatiemodel de onafhankelijkheid, onpartijdigheid en geheimhoudingsplicht onvoldoende gewaarborgd. Die notaris is daarvoor twee weken geschorst. •

‘Erfrecht is zo’n specialistisch rechtsgebied dat mensen soms te makkelijk denken: dat doe ik er even bij.’

Hoogleraar Wilbert Kolkman in *NRC Handelsblad* van 21 januari over advocaten met te weinig erfrechtkenntnis.

Initiatiefwetsvoorstel centraal
aandeelhoudersregister

Zuivere informatie uit de eerste hand

Een digitale omgeving waarin alles staat over vennootschappen en hun aandeelhouders. Dat is de wens van Tweede Kamerlid Ed Groot. Al jaren vraagt hij het ministerie van Veiligheid en Justitie zijn initiatiefnota voor een centraal aandeelhoudersregister uit 2011 uit te werken tot een wet. Zonder succes. Voor de PvdA'er is de maat vol. 19 januari diende hij – samen met Sharon Gesthuizen (SP) – een initiatiefwetsvoorstel in. 'Het is schandalig hoe de minister hiermee is omgegaan'.

Ed Groot

TEKST Jessica Hendriks | BEELD Truus van Gog

Ed Groot heeft er geen goed woord voor over. De manier waarop het ministerie van Veiligheid en Justitie zijn initiatiefnota over het centraal aandeelhoudersregister (CAHR) uit 2011 heeft behandeld. Ivo Opstelten, destijds minister, was enthousiast over het voorstel van de PvdA'er. Hij nam de nota over en zou met een wetsvoorstel komen. 'Een wetsvoorstel is veel werk. Ik heb er dus begrip voor dat het even duurt en er dingen tussenkomen', stelt Groot. 'Maar er zo lang over doen, getuigt van weinig respect voor het parlement. Helemaal omdat het ministerie zelf altijd zegt waarde te hechten aan het bestrijden van witwassen, belastingontwijking en andere financieel-economische criminaliteit. Dat je dan geen vaart maakt om zo'n belangrijk hulpmiddel verder uit te werken, is onbestaanbaar'.

DE JUISTE INFORMATIE

Toen de minister van Veiligheid en Justitie, Ard van der Steur, vorig jaar meldde eerst te wachten op het zogenoemde UBO-register

[*ultimate beneficial owner* – red.] voordat hij met een wetsvoorstel voor een CAHR zou komen, was voor Groot de maat vol. 'De minister vond de eisen van Europa belangrijker dan die van de Tweede Kamer. Dat kan echt niet. Als de minister het niet doet, doen wij het zelf wel', aldus Groot. Hij werd daarin gesteund door collega's Jeroen Recourt (PvdA) en Sharon Gesthuizen (SP). De politicus vroeg notaris Hans Erkamp hem te helpen bij het maken van een initiatiefwetsvoorstel. Erkamp was degene die Groot in 2010 vertelde hoe primitief het rechtssysteem in elkaar zit als het gaat om rechtspersonen. 'Ik legde uit hoe gemakkelijk het is om bij het Kadaster de juiste informatie te krijgen over onroerend goed en hoe moeilijk het is om aan betrouwbare informatie over vennootschappen en aandeelhouders te komen', zegt Erkamp. Toen de notaris zijn idee opperde om een digitaal centraal aandeelhoudersregister in te stellen, was Groot direct enthousiast en vroeg hem daarover een notitie te schrijven.

BEHEER DOOR KNB

Het initiatiefwetsvoorstel bevat een punt dat erg verschilt met de laatste plannen van de minister. Het register komt in beheer van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB). En dus niet, zoals het ministerie voorstelde, van de Kamer van Koophandel (KvK). Volgens Erkamp de enige juiste oplossing. 'De beroepsorganisatie heeft in 2013 ook de aktenregistratie overgenomen van de Belastingdienst. Dit gaat nu via een Centraal Digitaal Repertorium (CDR) heel gemakkelijk, snel en nauwkeurig. Een CAHR kan hier simpel op aansluiten.' Voor Groot maakte het in eerste instantie niet uit waar het register komt. 'Dat de minister met de KvK aan kwam zetten, verbaasde mij, maar dat het er komt, was voor mij belangrijker dan welke partij het in beheer heeft.' Toen hij van Erkamp hoorde dat het notariaat snel zo'n register kan opzetten, was hij om. 'Het gaat om snelheid. Het is zaak vaart te maken met een vorm van registreren. 'Daarnaast zijn de kosten voor een register bij de KNB veel lager dan bij de KvK', zegt Groot.

‘Politieke partijen moeten van goede huize komen om een register waar al zo lang op wordt aangedrongen tegen te houden’

Hans Erkamp

ENORME BEDRAGEN

Volgens Erkamp is er nog een reden waarom een CAHR beter door het notariaat kan worden beheerd en gevuld. ‘De informatie die de notaris uit akten haalt, is betrouwbaar. Er wordt niks weggelaten. Je hebt dus zuivere informatie uit eerste hand. Als je het laat voeden door aandeelhouders en directeuren is dat niet het geval. Zij weten niet altijd wat van belang is en kunnen ook bewust dingen verzwijgen’, legt Erkamp uit. En dat is nu juist wat Groot wil voorkomen met het CAHR. ‘De Algemene Rekenkamer heeft gezegd dat een centraal aandeelhoudersregister nuttig kan zijn bij tegengaan van btw-carrouselfraude. Alleen daarin gaan al enorme bedragen om: rond 50 miljard euro alleen al in Europa. Hierin speelt Nederland een rol, omdat de routen vaak via ons land lopen. Ook witwasconstructies waarbij je via een minderheidsdeelneming zaken kunt verhullen, komen veelvuldig voor. Hier moet snel een einde aan komen’, vindt de politicus. In het UBO-register komt te staan wie de uiteindelijk belanghebbenden

zijn. Deze informatie komt van de belanghebbenden zelf. Groot denkt dat het CAHR een toets op juistheid voor het UBO-register kan zijn. ‘De Belastingdienst kan dat UBO-register matchen met het CAHR en kijken of klopt wat er staat.’

GEEN ZOEKTOCHT MEER

De notaris krijgt straks volgens het initiatiefwetsvoorstel een belangrijke rol. Hij is verplicht ‘(...) bepaalde door hem opgemaakte akten uiterlijk op de eerste werkdag na de dag waarop de akten zijn opgemaakt langs elektronische weg in te schrijven (...)’, zo staat in het voorstel. ‘We krijgen er dus een taak bij’, zegt Erkamp. ‘Dat zal aan het begin even wennen zijn, maar als je het eenmaal doet, kan het snel gaan. Daarnaast bouwen wij met z’n allen aan een digitaal register dat over tien jaar boordevol waardevolle informatie staat. Werken met het CDR was ook wennen, maar als je er nu op terugkijkt, is het niet meer werk dan vroeger toen we alles bij elkaar moesten binden, klaarzetten voor de Belastingdienst en

bij terugkomst in ons papieren repertorium moesten zetten.’ De notaris kan door het nieuwe centraal aandeelhoudersregister ook zijn titelonderzoek beter uitvoeren. ‘Ik begrijp uit gesprekken met notarissen dat het vaak veel werk is om uit te zoeken wie de eigenaar is van een bv. Je stuit op gebrekkige informatie bij vennootschappen en de KvK. Het kan dus zomaar een tijd- en dus kostenbesparing zijn voor de notaris’, aldus Groot. Erkamp is het hiermee eens. ‘Nu moeten we nog aan de cliënt vragen of hij een notariële akte heeft waarin staat dat hij de aandelen heeft verkregen. Die akte is vaak kwijt of niet meer in bezit van de aandeelhouder, waardoor een zoektocht volgt. Die zoektocht kunnen we in de toekomst achterwege laten.’ En dat is niet alleen goed voor ons als notaris, maar ook voor de cliënt. We kunnen hem of haar namelijk sneller helpen en beter adviseren over wat wij nog meer in het CAHR zien staan’, vult hij zelf aan. Erkamp verwacht dat Nederlandse ondernemingen door het register ook interessanter worden voor buitenlandse investeerders. ‘Nederland wordt interessanter, omdat het hier zo goed is geregeld. Zekerheid van een goede registratie maakt aandelen tenslotte waardevoller’, aldus de notaris. ‘Wij kunnen juist daarbij onze toegevoegde waarde in de ondernemingsrechtpraktijk nog sterker laten gelden.’

NIETIGE BESLUITEN

Uit het CAHR kun je bij het overdragen van aandelen straks halen of degene die zich aandient inderdaad de aandeelhouder is,

- *Persoonlijke benadering*
- *Heldere communicatie*
- *Kritische instelling*

Dienstverlening afgestemd op uw situatie en wensen.

Postadres:
Ibizakade 7, 3446 BD Woerden
Matteo@summaryFinance.nl
www.summaryFinance.nl
Tel. 06 55 30 33 86

VAN DER MEULEN
KOCK & UBACHS
NOTARISSEN

zoekt een

kandidaat-notaris

voor de algemene praktijk
zowel kandidaten met ervaring als zonder ervaring
worden uitgenodigd te solliciteren

Voor verdere informatie kunt u telefonisch contact
opnemen met één van de notarissen,
Ruud Ubachs, Miranda de Vries of Robert Boertje,
telefoonnummer 0182-642000

Uw sollicitatie met c.v. ontvangen wij graag op ons
kantooradres, Postbus 63, 2740 AB Waddinxveen of
per email via info@notarissenwaddinxveen.nl

(Acquisitie n.a.v. deze advertentie
wordt niet op prijs gesteld)

VU LAW
ACADEMY

www.vula.nl

14 maart cursus voor het notariaat:
Veranderingen in wettelijke rechten in erfrecht
o.l.v. prof. mr. Boudewijn Waaijer

Legitieme portie en andere wettelijke rechten van Boek 4 BW

Schrijf nu snel in met **€ 40,-** vroegboekorting!

IS VERDER KIJKEN

vanAntwerpenAccountancy

ACCOUNTANTSKANTOOR VOOR NOTARISSEN

BENOEMINGEN | OVERNAMES | FUSIES

Den Haag
www.notarisaccountants.nl
088 – 454 00 00

hoeveel aandelen hij heeft en wanneer die persoon die aandelen heeft verkregen. Hierbij hoort ook pandrecht en vruchtgebruik, want die kunnen meebrengen dat de zeggenschap over aandelen bij een andere partij dan de aandeelhouder ligt. Erkamp: 'Als een aandeel is verpand, moet je weten wat er in die pandakte staat. Wie mag het stemrecht uitoefenen op de verpande aandelen? Als je pandrecht niet meeneemt, zouden er nietige besluiten kunnen worden genomen door een aandeelhouder die eigenlijk geen stemrecht had.' Het register wordt niet openbaar. Alleen de Belastingdienst, bepaalde andere overheidsdiensten, notarissen en bepaalde WWFT-instellingen krijgen toegang.

DOODSIMPEL

Groot dringt aan op speed, maar hij heeft niet de illusie dat zijn initiatiefwetsvoorstel nog wordt behandeld voor de verkiezingen. Zelf staat hij niet meer op de kandidatenlijst van de PvdA, dus de behandeling maakt hij niet actief meer mee. Dat laat hij over aan collega's Jeroen Recourt en Henk Nijboer. 'Het is een panklaar voorstel. In de loop van het jaar moet het wel lukken, wellicht parallel aan de behan-

deling van het UBO-register.' Veel kritiek verwacht hij niet. 'Politieke partijen moeten van goede huize komen om een register waar al zo lang op wordt aangedrongen, dat een algemeen belang dient en criminaliteit voorkomt, tegen te houden', zegt de politicus. 'De wetswijziging is heel eenvoudig. Het zijn een paar artikelen van de Registratiewet. Doodsimpel', vult Erkamp aan. Als het aan Groot ligt, wordt er bij de invoering van een CAHR ook nog een extra inspanning gedaan om alle bestaande akten in te schrijven. 'Dat zal meer geld gaan kosten, maar ik zou het zeker doen. Het hangt allemaal af van hoe de regering en andere politieke partijen er tegenaan kijken.' Erkamp is heel benieuwd hoe het CAHR straks in de praktijk werkt. Hij verwacht dat criminelen wellicht geen aandelen meer over proberen te dragen, maar certificaten. Iets waar geen notariële akte voor nodig is. 'Het overdragen van certificaten kan via onderhandse akte, dat zou een ontwikkelingsmogelijkheid voor criminelen kunnen zijn. De enige oplossing is dan dat de notaris ook een wettelijke rol krijgt bij het certificeren van aandelen en het overdragen van certificaten. De praktijk zal het leren', zegt hij. 'Dat zou een goede volgende stap zijn. Nu eerst zorgen dat het register er komt', besluit Groot. ■

TIJDSLIJN

- **Januari 2011:** PvdA-Tweede Kamerleden Groot en Recourt dienen de initiatiefnota 'Een centraal aandeelhoudersregister voor besloten- en (niet-beursgenoteerde) naamloze vennootschappen' in.
- **Eind 2012:** Na onderzoek besluit minister Opstelten (Veiligheid en Justitie) een besloten centraal aandeelhoudersregister op te gaan zetten.
- **Juni 2013:** De minister besluit het centraal aandeelhoudersregister onder te brengen bij de Kamer van Koophandel en niet bij het notariaat.
- **November 2014:** Tweede Kamerleden Gesthuizen en Merkies dienen een initiatiefnota 'Het centraal aandeelhoudersregister in de strijd tegen witwassen' in.
- **Februari 2016:** Minister Van der Steur (Veiligheid en Justitie) laat de Tweede Kamer weten dat de ontwikkeling van het centraal aandeelhoudersregister wordt aangehouden totdat het UBO-register verder is ontwikkeld.
- **April 2016:** Tweede Kamer neemt een motie aan waarin de regering wordt opgeroepen de voorbereidingen voor het centraal aandeelhoudersregister voort te zetten en te bewerkstelligen dat dit register, al dan niet in combinatie met het UBO-register, er gaat komen.
- **Januari 2017:** Tweede Kamerleden Ed Groot (PvdA) en Sharon Gesthuizen (SP) dienen een initiatiefwetsvoorstel in.

Kwaliteitshandboek voor informatiebeveiliging in de maak

Als Russische 'trollen' de mailaccountants van de Amerikaanse Democraten kunnen hacken en journalisten de social media-accounts van Tweede Kamerleden, dan is aandacht voor informatiebeveiliging geen luxe. De Stichting Rechtszekerheid Digitaal komt eind maart met een eerste versie van de Baseline Informatiebeveiliging Notariaat. De rijksoverheid, de gemeenten en de waterschappen gingen het notariaat al voor.

TEKST Lex van Almelo | BEELD Truus van Gog

Een incident met de rioleringspompen in een gemeente liet zien dat het mogelijk is om op afstand via internet pompen en vergelijkbare systemen als sluizen en gemalen te hacken. In dergelijke gevallen is ook de fysieke veiligheid van burgers in het geding. De belangrijkste les uit de incidenten is dan ook dat er behoefte is aan een fundamentele oplossing van het informatieveiligheidsprobleem bij gemeenten. De Rijksoverheid gaat eveneens nadere eisen stellen aan de beveiliging van de gemeentelijke informatiehuishouding, bijvoorbeeld als voorwaarde om aangesloten te zijn en te blijven op DigiD. Ook in het onderzoek van de Onderzoeksraad voor Veiligheid naar het DigiNotar-incident is een dergelijk (*sic*) aanbeveling opgenomen. De eerste stap op dit pad is het ontwikkelen van een integrale Strategische Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten.' [Uit het voorwoord van de Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten - red.]

NATTE VOETEN

De gemeenten hebben al een baseline, net als de rijksoverheid en de waterschappen. Als deze overheidsinstanties zich aan de baselinevoorschriften houden, neemt de kans op natte voeten voor burgers af. De baselines van de overheid zijn een driedelig boekwerk, waarin staat waaraan de organisaties en de systemen moeten voldoen. Deze normen zijn afgeleid van de internationale standaarden voor informatiebeveiliging ISO 27.001 en 27.002. Het bestuur van de Stichting Rechtszekerheid Digitaal (zie kader) heeft de overheidsbaseline toegeschreven op het notariaat. Henk Broekema en Sander Smits zijn de notarissen in dit bestuur. De Baseline Informatiebeveiliging Notariaat bestaat uit drie onderdelen. De strategische baseline bevat meer de algemene regels en eisen voor organisaties. Zo moet duidelijk zijn wie welke taken en verantwoordelijkheid heeft. In het notariaat is elke notaris verantwoordelijk voor informatiebeveiliging, ook op een kantoor met meerdere notarissen. Henk Broekema: 'Dat is nu ook al zo, dus in dit opzicht verandert er niet veel.' Sander Smits: 'Maar soms is het raadzaam om het nog even op te schrijven en expliciet te maken.'

Algemene normen op kantoorniveau zijn te vinden in het tactische of operationele deel van de baseline. Specifieke normen voor bijvoorbeeld de omgang met wachtwoorden, voor specifieke software en voor werken in de cloud komen in de losse hoofdstukken waarin de algemene normen praktisch worden uitgewerkt. De hoofdstukken met de praktische uitwerking zullen stapsgewijs worden ingevoerd, afhankelijk van de haalbaarheid, de urgentie voor de beroepsgroep en de capaciteit van de Stichting Rechtszekerheid Digitaal, de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) en de softwareleveranciers. Sander Smits: 'Het is niet zinvol en haalbaar om de hele baseline in een keer over de beroepsgroep uit te storten.' De baseline is geen boekwerk dat je van A tot Z gaat lezen, zegt Henk Broekema: 'Het is een soort kwaliteitshandboek voor het notariaat, waaraan elk kantoor zijn eigen kantoorboek kan aanpassen.'

STICKER

In de praktijk blijkt zelfs zoiets voor de hand liggends als een wachtwoordenbeleid nogal eens vatbaar voor verbetering. In de baseline komt bijvoorbeeld te staan hoe sterk wachtwoorden moeten zijn en hoe vaak medewer-

kers moeten wisselen van wachtwoord. Henk Broekema: 'Er zijn ook kantoren waar een plakkerige op de computer zit met de inlognaam en het wachtwoord. Hackers kunnen dat stickertje misschien niet zien, maar bij een inbraak in het kantoor is dit niet veilig.' In de baseline zullen ook normen staan voor hardware en software waarmee medewerkers zich kunnen identificeren en kunnen inloggen op het systeem. Om datalekken te voorkomen, zullen kantoren verder een beleid moeten hebben voor het meenemen van eigen telefoons en laptops waarop vertrouwelijke persoonsgegevens staan. Verlies of diefstal van gegevensdragers is immers een veelvoorkomend datalek. (Zie kader Datalekken.)

Kun je de normen uit de baseline negeren?

Sander Smits, lachend: 'Dat kan altijd. De normen die wij opstellen geven in eerste instantie aan waar het naartoe gaat. De KNB kan dit proces versnellen door de regels bindend te maken en ze geheel of gedeeltelijk de status van Verordening te geven, dan wel

op te nemen in een reglement. In dat geval kunnen de normen ook onderdeel worden van de audits. De verwachting is dat de baseline op den duur ook in het tuchtrecht een rol zal spelen om te bepalen wat een redelijk handelend notaris zou doen.'

Is voldoen aan de baseline een soort keurmerk?

Henk Broekema: 'Niet de baseline, maar de notaris is het keurmerk. De baseline zorgt ervoor dat de notaris dat keurmerk blijft houden.'

Nooit meer DigiNotar-incidenten dankzij de baseline?

Sander Smits: 'Je kunt informatielekken nooit helemaal voorkomen. Zelfs Google, Apple en Microsoft blijken kwetsbaar. Behalve lekken voorkomen, is het ook belangrijk de schade zo veel mogelijk te beperken als er wel iets misgaat.'

Henk Broekema: 'Overigens was DigiNotar toen het misging al in handen van een buitenlandse partij en lange tijd niet meer zo notarieel,

zeker niet op het operationeel gebied.' Sander Smits: 'Het zou dus niet helemaal terecht zijn om het DigiNotar-debacle te associëren met het notariaat.'

VEGETARIËRS

Als pen en blocnote zijn opgeborgen en de armen in de jassen worden gestoken, uiten Smits en Broekema hun zorgen over het politieke klimaat in bijvoorbeeld Polen. Daar houdt de inlichtingendienst burgers in de gaten en geeft de machtigste politicus van de regeringspartij in één adem aan dat hij niet alleen een hekel heeft aan etnische minderheden en homoseksuelen, maar ook de pest heeft aan fietsers en vegetariërs. Smits en Broekema willen maar zeggen dat misbruik van persoonsgegevens dichterbij is dan je denkt en persoonsinformatie dus veilig opgeslagen moet zijn. Smits denkt dat het notariaat hier een belangrijke rol bij kan vervullen. 'Maar alleen als het notariaat zelf voldoende controle kan houden over de data.' ■

DATALEKKEN

Na een klein jaar heeft de meldplicht datalekken bijna 5.500 meldingen opgeleverd. De meest voorkomende lekken zijn volgens de Autoriteit Persoonsgegevens:

- iemand die inzagte krijgt in de persoonsgegevens van anderen, bijvoorbeeld in een klantenportaal;
- verlies van een USB-stick of andere hardware met onversleutelde persoonsgegevens;
- diefstal van een laptop of smartphone met persoonsgegevens;
- poststukken met persoonsgegevens die niet aankomen of geopend terugkomen;
- een e-mail met persoonsgegevens die terecht komt bij de verkeerde ontvanger.

Een variant op het laatste soort lek is dat je de verkeerde informatie naar de goede ontvanger stuurt. Dat overkwam de medewerker van een notariskantoor toen zij abusievelijk de verkeerde conceptakte van levering toestuurde aan een cliënt. Daarin stond onder meer het paspoortnummer van een andere cliënt. De notaris meldde het datalek keurig bij de Autoriteit Persoonsgegevens, die overigens niet precies bijhoudt hoeveel meldingen afkomstig zijn van het notariaat. De meerderheid van de meldingen komt uit de gezondheids- en welzijnssector (29 procent), de financiële dienstverlening (17 procent) en het openbaar bestuur (15 procent). De specialistische zakelijke dienstverlening nam 3 procent van de meldingen voor haar rekening.

RECHTSZEKERHEID DIGITAAL

Sander Smits en Henk Broekema zijn voorzitter respectievelijk secretaris/penningmeester van de Stichting Rechtszekerheid Digitaal. Naast hen zit ook Bert Mulder, lector Informatie, Technologie en Samenleving bij de Haagse Hogeschool, in het bestuur. Deze, door de KNB opgerichte maar onafhankelijke, stichting ontwikkelt:

- generieke richtlijnen voor informatiebeveiliging;
- richtlijnen voor specifieke toepassingen, zoals de uitgifte van digitale ID's door notarissen.

De gemeente Amsterdam wil de erfpachtregeling drastisch wijzigen. Het huidige stelsel brengt veel onzekerheid met zich mee, daarom kunnen woningbezitters halverwege 2017 kiezen voor eeuwigdurende erfpacht. Het plan stuit op veel bezwaren. Zo vindt stichting erfpachters belang Amsterdam (SEBA) het nieuwe stelsel veel te ingewikkeld en te duur voor huiseigenaren. Huiseigenaren vinden dat de canon de pan uit rijst: in de oude én de nieuwe regeling.

Martin Daverschot
TOEGEVOEGD NOTARIS
BIJ BOEKEL

‘Met de nieuwe erfpachtregeling is er wat mij betreft een stuk duidelijkheid gekomen. De onzekerheid omtrent de canonaanpassing tegen het einde van het tijdvak is weggenomen met de mogelijkheid van eeuwigdurende afkoop. Niet alleen voor particulieren, maar

Wijziging erfpacht Amsterdam

WAT VINDT U DAAR NU VAN?

ook voor buitenlandse beleggers die vaak moeilijk kunnen beredeneren dat er geen zekerheid is te geven over de hoogte van de canon na afloop van het tijdvak. Neemt niet weg dat het stelsel op onderdelen best ingewikkeld blijft. Maar dat is, vrees ik, inherent aan dit systeem. Afschaffing van het erfpachtstelsel was politiek niet haalbaar; het nieuwe stelsel is een compromis. Voor iemand die op het punt staan zijn woning te verkopen, kan het misschien aantrekkelijk zijn de canon eeuwigdurend af te kopen als hij verwacht dat kopers bereid zijn meer te betalen voor een woning waarvan de canon eeuwigdurend is afgekocht. Echter, de eerste geluiden die mij bereiken over berekening van de afkoopprijs zijn pessimistisch; over de overstapregeling zal binnenkort nog wel het nodige te doen zijn voordat die officieel wordt vastgesteld.’ •

Leonie Bakker
NOTARIS BIJ LB NOTARIAAT
EN MEDIATION

‘In de huidige regeling wordt de canon elke vijftig jaar opnieuw vastgesteld en worden erfpachters verrast door een fors hogere nieuwe canon. In de nieuwe regeling kunnen de erfpachters zelf bepalen of ze bij het huidige stelsel blijven, of dat ze kiezen voor het nieuwe stelsel, waarbij door hen een eenmalige afkoopsom wordt voldaan. Via een rekentool kunnen de erfpachters een indicatie krijgen wat het hen kost om over te stappen naar eeuwigdurende erfpacht. Het blijkt dat de nieuwe afkoopmogelijkheid exorbitant hoge kosten met zich meebrengt. De afkoopsom

kan oplopen tot honderdduizenden euro’s. De meeste erfpachters zullen daarom tot afkoop niet in staat zijn. Als de erfpachter niet afkoopt, dan zal zijn jaarlijkse bijdrage uiteindelijk flink worden verhoogd. Onzeker is de reactie van de banken op de consequenties van de nieuwe regeling. Het nieuwe stelsel blijkt nagenoeg onbetaalbaar te zijn en schiet daardoor, en door nieuwe onzekerheden, volledig zijn doel voorbij. Vooralsnog lijkt alleen de gemeente Amsterdam voordeel te hebben van het nieuwe stelsel.’ •

Bart Dudok van Heel
NOTARIS BIJ DUDOK VAN
HEEL NOTARIAAT

‘Met de invoering van eeuwigdurende erfpacht beoogt de gemeente meer zekerheid en transparantie te bieden voor de erfpachter. Zo ontbreekt in de nieuwe algemene bepalingen de canonherziening en de bevoegdheid van de gemeente om eenzijdig nieuwe bepalingen van toepassing te verklaren. Ter uitvoering van het nieuwe stelsel zijn de eerste erfpachters benaderd met een indicatieve berekening. Dit valt bij velen rauw op hun dak. Niet alleen de financiële consequenties, maar ook de wijze van berekening. De berekening van de erfpachtgrondwaarde wordt gebaseerd op de WOZ-waarde vermeerderd met “de buurtstraatquote”. Deze buurtstraatquote moet recht doen aan de verschillen die er in een buurt zijn. Daartegenover verstrekt de gemeente een depreciatiekorting en snelle beslissers genieten van hun oude (vaak voordelige) WOZ-waarde. De onzekerheid van een kostenstijging bij een canonherziening en het eenzijdig van toepassing verklaren van algemene bepalingen verdwijnen inderdaad, maar er komen nieuwe onzekerheden voor terug. Kunnen erfpachters de financiële gevolgen dragen? Willen hypotheekverstrekkers dit meefinancieren? Welke gevolgen heeft dit op de (verkoop) waarde van de woning?’ •

Op zoek naar de juiste collega? Plaats uw vacature in Notariaat Magazine.

Sdu Adverteren

- U adverteert in het officiële orgaan van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB).
- U bereikt daarmee automatisch alle (kandidaat-)notarissen in Nederland.
- U heeft multimediale mogelijkheden d.m.v. gunstige doorplaatsing op Advocatie.nl.

Wilt u meer weten? Vraag onze media-adviseur Martine Aspeslagh:
☎ (0)70 378 0562 ✉ m.aspeslagh@sdu.nl

Meer informatie op sduadverteren.nl

Sdu

oprecht
de beste
keuze

Nora van Oostrom-Streep

Misdaad en straf

Het is nog niet zo heel lang geleden dat ik een minister en staatssecretaris van Veiligheid en Justitie ervan verdacht onder hun keurige overhemden stiekem een blauw T-shirt te dragen met een grote rode S erop. Gebrand op *crime-fighting* als ze waren, leken ze op Superman die als primaire ambitie had de samenleving te bevrijden van kwalijke uitwassen. Onder hun leiding werd het ministerie van Veiligheid en Justitie de facto een ministerie van Veiligheid, en leken de kernwaarden van de rechtsstaat ondergeschikt te worden gemaakt aan het 'hogere' veiligheidsdoel. Nu is de bedoeling van deze column zeker niet een aanklacht tegen deze tendens (al vind ik deze bijzonder zorgwekkend!), maar wel om te kijken naar de rol van veiligheid en strafrecht in de notariële beroepsuitoefening. En die is best groot (en dan bedoel ik niet apert strafbaar gedrag door de notaris zelf zoals het misbruiken van de kwaliteitsrekening of het meewerken aan faillissementsfraude).

HACKING

We zijn allemaal bekend met de gevaren van abc-transacties en hypotheekfraude en hebben inmiddels via het tuchtrecht ook kennisgemaakt met de risico's van vervalste bankverklaringen en verlopen IE-rechten. We kennen de risico's van de btw-carroussel- en identiteitsfraude, van katvangers, stromannen en vervalste toestemmingsverklaringen. Van te hoge bedragen voor roerende zaken, plof-bv's en bedreiging van testateurs. Heel actueel is

Zijn we meer ondernemer of meer ambtenaar?

het gevaar van hacking en datalekken waarbij het triest is te constateren dat heel veel kantoren nog onbeveiligde websites hebben, terwijl cliënten wel worden uitgenodigd om hun privégegevens (inclusief BSN-nummers!) via de site te versturen. Onvoorstelbaar als je bedenkt dat voor 60 euro een SSL-certificaat kan worden gekocht!

ZWAARTEPUNT

Hoe het ook zij, het strafrecht is overal en aangezien het notariaat zich uitdrukkelijk profileert als poortwachter is het zaak hier niet te lichtvaardig over te denken. Hierbij past echter een principiële stellingname en dan bedoel ik er een van het kaliber 'waartoe zijn wij op aard?'. Ik licht dit graag voor u toe: als wij ons primair zien als poortwachter is het reëel hiertoe geëquipeerd te zijn en moeten we ook eisen dat we toegang krijgen tot signaalingssystemen als Radar. Ook is het reëel dat hier enigerlei tegenprestatie tegenover staat. Aan de andere kant moeten we ons bezinnen op onze rol richting de cliënt. Is het niet de cliënt wiens belang we primair moeten dienen en niet dat van de overheid? Is ons bestaansrecht met name gelegen in het welzijn van de cliënt, dan moeten we veel meer pal staan voor

zaken als geheimhouding en verschoning en minder *eager* zijn om de overheid ter wille te zijn in haar informatiehonger. Hetzelfde geldt voor het adviseren van belastingbesparende constructies, het uit het zicht houden van de UBO (*ultimate beneficial owners*) uit het oogpunt van privacy en ga zo maar door. Goed beschouwd doet zich hier de vraag voor naar het zwaartepunt van ons 'amfibische' karakter: zijn we meer ondernemer of meer ambtenaar?

SPEELVELD

Het probleem is dat niet wij degenen zijn die dit bepalen, maar datzelfde ministerie waarover ik het in het begin had. Het probleem is ook dat we tot nu toe niet met dat ministerie om tafel zijn gegaan om elkaar in de ogen te kijken en deze vraag klip-en-klaar op tafel te leggen. In mijn optiek zou dit wel moeten en zouden we niet bang moeten zijn voor de visie van degenen aan de andere kant van de tafel. Als we duidelijkheid hebben over onze positie in het rechtsbestel weten we ook wat ons speelveld is en wat ons normenkader zou moeten zijn. Dat we hier zelf over moeten nadenken, stelling in moeten nemen en niet alleen toehoorder zouden moeten zijn, lijkt me duidelijk. Inderdaad met het gevaar dat deze visie door de minister niet wordt gedeeld, maar dat risico moeten we nemen. Dostojevski, auteur van *Misdaad en straf*, zei al: '*to go wrong in one's own way is beter than to go right in someone else's*'. ■

Goede voorbereiding is het halve werk

Duitse bedrijven die in Nederland willen ondernemen, zoeken advies bij een notaris die niet alleen de juridische, maar ook de cultuurverschillen tussen de twee Europese landen begrijpt. 'Je moet ze geen kleffe boterham aanbieden.'

TEKST Tatiana Scheltema | BEELD Truus van Gog

In de lift op weg naar een tweede bespreking met de Duitse cliënt al vragen hoe de vakantie is geweest of hoe het met de kinderen gaat? *Not done*, komt veel te dichtbij. Ook een amicale schouderklop of je-en-jouwen bij een eerste gesprek wordt door een Duitse zakenpartner niet per se gewaardeerd. Andersom staan Nederlanders nog weleens te kijken als de vooroordelen over de Duitse *Gründlichkeit* zowaar blijken te kloppen en de afkorting ZDF niet alleen een tv-zender blijkt te zijn, maar ook het mantra van Duitse zakenlieden dat staat voor *Zahlen, Daten, Fakten*: cijfers, gegevens en feiten, die ze paraat willen hebben alvorens ze een beslissing kunnen nemen.

'Bij onderhandelingen zie je dat de Duitse partij veel meer waarde hecht aan details, terwijl de Nederlander misschien al dacht: "We zijn eruit"', vertelt Matthijs van Rozen, notaris bij de German Desk van Kienhuis Hoving advocaten en notarissen in Enschede. 'In Nederland vindt men het benoemen van al die feiten en getallen wat *overdone*, voor Duitsers is het onderdeel van een serieuze voorbereiding. Dat kan over en weer leiden tot onbegrip over hoe men erin zit. Dus benadrukken wij toch wel vaak: wat zijn de open punten, waar wil iedereen nog op reageren?'

LANGDURIGE TRAJECTEN

Van Rozen adviseert vooral Duitse bedrijven die in Nederland zaken willen doen. 'Het liefst zien we natuurlijk dat de cliënt binnenkomt

als hij begint met een onderneming, en dat het dan verder rolt. Dat zijn langdurige trajecten waarbij er meestal ook vragen komen op andere rechtsgebieden.' Daartoe is de German Desk ook ingericht: alle relevante expertisen zijn er vertegenwoordigd en alle medewerkers spreken vloeiend Duits. Advocaat Arjen Westerdijk, met wie Van Rozen veel samenwerkt, woont zelf al jaren in Duitsland. Westerdijk: 'Het begint met de oprichting van een bv. En vervolgens komt de cliënt met de vraag: "Hoe regel ik het als ik personeel in dienst neem?" Hetzelfde geldt voor merkenrecht, pensioenkwesities, noem maar op. We werken daarbij ook samen met accountants en belastingadviseurs, wat onze Duitse cliënten heel prettig vinden.'

VERWARRING

Hun belangrijkste taak is misschien wel om helder te krijgen of iedereen elkaar goed begrijpt, en te zorgen dat er door de cultuurverschillen geen misverstanden ontstaan. Die cultuurverschillen zijn er namelijk wel degelijk, al denken de meeste Nederlanders en Duitsers van niet, zegt Van Rozen. 'Men denkt: "Ach, het

In Duitsland mag een onderneming alleen worden bestuurd door een natuurlijk persoon.

is toch dezelfde cultuur, die kennen we toch van de vakantie.' Maar er zijn echt wezenlijke verschillen.'

De verwarring begint vaak al bij de taal. De voertaal is Duits, maar de Nederlandse kennis van het Duits is over het algemeen matig, aldus Van Rozen. Duitsers spreken over het algemeen ook slecht Nederlands, maar gaan er graag van uit dat de Nederlander het wel begrijpt. 'Dat gaat als volgt', zegt Westerdijk. 'De Duitser vindt het heel prettig dat we Duits praten. Maar dan gaat die knop om en vergeet hij dat het voor de Nederlander tóch een vreemde taal is. Dus hij praat op dezelfde snelheid alsof hij met een Duitser zou praten. De Nederlander begrijpt het eigenlijk

niet helemaal, maar vraagt niks. Dus we zeggen vaak: vraag even als je iets niet begrijpt.' Tijdens een presentatie voor de Nederlandse en Duitse bestuurders van een bedrijf in Duitsland werd dat nog eens duidelijk. Van Rozen: 'Ze werkten al behoorlijk lang samen. Maar we merkten achteraf dat de Nederlandse bestuurder moeite had om het Duits te volgen. Dan denk je wel: hoe doen ze dat dan in de dagelijkse praktijk?'

GROTE GEBAAAR

De Duitse *Gründlichkeit* betekent ook dat Duitsers hechten aan formaliteiten: puntjes op de i, waar de Nederlander meer neigt naar het grote gebaar. Van Rozen: 'Een Nederlander kan heel enthousiast beginnen met een bedrijf en dan halverwege afhaken. Een Duitser neemt een zorgvuldig besluit, na een lang traject, maar dan wordt het ook wel uitgevoerd.' Duitse statuten zien er vaak ook anders uit, vertelt Van Rozen. 'De hoofdlijnen en onderwerpen zijn hetzelfde, maar je ziet dat Duitse statuten meer neigen naar een contract, waar ook de onderlinge afspraken tussen aandeelhouders in staan.' Een leuke opgave voor de

notaris, maar in Nederland worden de meer specifieke afspraken tussen aandeelhouders meestal vastgelegd in een niet-openbare aandeelhoudersovereenkomst. 'Daar krijgen we vaak vragen over: waarom staat het niet in de statuten?'

HOLDINGCONSTRUCTIE

Verbazing is er ook over de in Nederland zo geliefde holdingconstructie, zegt Van Rozen. 'Als een Duitser naar onze "kerstboomstructuur" van vennootschappen kijkt, vindt hij dat héél veel. Hij denkt: "Wat is hier de bedoeling van, zit er iets achter?" Dat moet je toch uitleggen, want in Duitsland herkent men de fiscale voordelen die erbij zitten niet.' Dat in die structuur een bv kan worden bestuurd door een andere bv, met pas in de top een "poppetje", begrijpen Duitsers al helemaal niet! In Duitsland mag een onderneming alleen worden bestuurd door een natuurlijk persoon. De bestuurder van een GmbH moet bovendien, als het slecht gaat met het bedrijf, veel eerder maatregelen nemen dan zijn Nederlandse evenknie, zoals het aanvragen van het faillissement: de zogeheten *Überschuldung*.'

Westerdijk: 'Doe je dat niet, dan kun je ook heel snel strafrechtelijk en persoonlijk worden aangesproken. Duitse ondernemers die de grens overkomen, gaan er vaak van uit dat het hier ook zo is geregeld.'

SOEPJE

Met de harmonisering van Europese rechtstelsels loopt het dan ook niet zo'n vaart, zeggen de adviseurs. 'Er is een aantal Europese rechtsvormen, maar daar is eigenlijk weinig belangstelling voor', zegt Van Rozen. 'Grensoverschrijdende fusies zijn wel mogelijk, dat helpt al veel in de praktijk. Maar we zien het niet zo snel komen tot één Europees ondernemingsrecht. Nederland en Duitsland kennen al veel overeenkomsten. Maar in de uitwerking zitten de verschillen.' Een verschil is ook de manier waarop bedrijven in Duitsland worden geregistreerd. Waar een Nederlands bedrijf bij het handelsregister wordt ingeschreven, gebeurt dat in Duitsland bij de rechtbank door een administratieve rechter. Van Rozen: 'Die rechter heeft een heel andere, veel formelere rol. Er wordt meer inhoudelijk getoetst. Dus alleen met ondernemingsrechtelijke aanpassingen ben je er nog niet. Je moet ook weten hoe het verder in de praktijk werkt.' Bezwaarlijk zijn die verschillen niet. Als je je maar goed voorbereidt en je in de cultuur van de ander verdiept. Dat begint bij het eten: *Erst das Fressen, dann die Moral*, zei Brecht al. Westerdijk: 'Duitsers eten altijd warm tussen de middag. Wij eten brood met melk en karnemelk erbij. Maar die kleffe Nederlandse broodjes moet je een Duitser echt niet aanbieden.' Van Rozen: 'Dat kan echt als onaardig overkomen.' Westerdijk: 'Dus we geven er een soepje bij.' ■

Er zijn verschillende (notarieel-)juridische commissies en samenwerkingsverbanden waar (kandidaat-)notarissen in deelnemen. In *Notariaat Magazine* vertellen ze hierover.

NOTARIS EN MEER

WIE Günther Rensen (43), kandidaat-notaris
WAAR Redactie *WPNR*

‘Publiceren in het *WPNR* is populair’

‘In de redactie van het *WPNR* zitten, betekent dat je van lezen moet houden. Je moet bereid zijn om zo’n halve dag per week te besteden aan het lezen en beoordelen van bijdragen. Ik doe dat graag. Je krijgt hierdoor een goed beeld van wat er allemaal speelt. Het is vrij intensief. De elfkoppige redactie beoordeelt alle bijdragen van auteurs die worden aangeleverd. En dat zijn er heel wat. Publiceren in het *WPNR* is populair. Bij het beoordelen van een artikel vraag ik mij altijd af of het duidelijk is en of het een vraag beantwoordt die (ook) leeft in de praktijk. Het komt geregeld voor dat wij een ingezonden bijdrage afkeuren.’ ‘Alle redactieleden hebben hun eigen expertise. Ik ben bijvoorbeeld een van de redacteuren die zich vooral focust op ondernemingsrecht. Dit rechtsgebied was eerder een beetje ondergesneeuwd, maar sinds een paar jaar staat het weer helemaal op de kaart. De rode draad van afgelopen jaar bijvoorbeeld ging over ondernemingsrecht en wat de notaris voor de ondernemer kan betekenen. Er zijn binnen die rode draad mooie artikelen verschenen. Ik denk ook aan het themanummer sectoraal rechtspersonenrecht dat voor notarissen buitengewoon nuttig kan zijn.’ ‘Naast de artikelen die spontaan worden ingediend, vragen wij ook geregeld auteurs een bijdrage te leveren én pakken wij zelf de pen. Mijn laatste bijdrage was de beant-

woording van een rechtsvraag: of een grensoverschrijdende Nederlandse vereniging kan worden omgezet in een buitenlandse vereniging. Ik krijg altijd leuke reacties. Artikelen schrijven ben ik wel gewend als docent en onderzoeker bij het Van der Heijden Instituut aan de Radboud Universiteit in Nijmegen. Mijn redactiewerk voor het *WPNR* ligt mooi in het verlengde hiervan. Verder weet ik door mijn werk als kandidaat-notaris bij Allen & Overy in Amsterdam wat er speelt in de praktijk. Het mes snijdt aan twee kanten.’

‘Zo’n vier á vijf keer per jaar komen wij bij elkaar voor een redactievergadering. Verder wordt er veel gemailld. Een van de mooiste vergaderingen was de laatste waar professor Van Mourik aan deelnam. Die was bij hem thuis. We kregen een rondleiding door zijn tuin met opgravingen die hij zelf heeft gedaan. Dat was wel memorabel. Maar meestal spreken wij gewoon af bij de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) in Den Haag. Daar zit ook het redactiesecretariaat, dat bestaat uit Anke Moussault en Fabiola van Griethuijsen. Zij nemen ons veel werk uit handen. Bij hen komt alles binnen, zij reageren naar de auteurs, doen de planning en verdelen de bijdragen. Een enorme klus voor een tijdschrift dat wekelijks verschijnt. Dat hoeven wij als redactie niet te doen. Zo kunnen wij inhoudelijk bezig zijn. Een luxe positie.’ ■

en dan nog iets...

Een cliënt die meent dat hij bij de notaris niet heeft gekregen waar hij recht op had, kan verhaal halen bij de Geschillencommissie of bij de kamers voor het notariaat. Hij kan ook de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) vragen om te bemiddelen.

TEKST Peter Steeman | BEELD Roel Ottow

Jose Kleijn, adviseur praktijkzaken bij de KNB, bemiddelt tussen notaris en klagende cliënt. Voor alle duidelijkheid: de tussenkomst is niet bedoeld voor zuiver juridische geschillen of het vaststellen van een schadevergoeding. De dienstverlening van de KNB richt zich op cliënten die ontevreden zijn over de dienstverlening van de notaris. Veel klachten waarbij de KNB bemiddelt, komen voort uit onwetendheid, is de ervaring van Kleijn. 'Cliënten weten niet precies wat een notaris doet. Omdat hij vooraf moet onderzoeken bij het Kadaster denken ze dat de notariële onderzoeksplicht op alles betrekking heeft. Ze zijn bijvoorbeeld boos als na aankoop blijkt dat een schuur op het terrein niet in het Kadaster staat vermeld. Maar dat hoeft een notaris niet te onderzoeken. Hij controleert de gegevens zoals

die bekend zijn in het Kadaster. Ook denken ze bij de overdracht van een woning dat de notaris opzettelijk wacht met het overmaken van geld om extra rente te trekken, maar hij moet nu eenmaal wachten op een bevestiging van het Kadaster. Bij nalatenschappen zijn mensen soms boos omdat ze vinden dat de notaris onvoldoende toezicht houdt op de executeur. Ook dat berust op een misverstand. Dat gebeurt alleen als daartoe opdracht wordt gegeven of als dat in het testament staat. Wanneer de inhoud van een testament als een verrassing komt voor de erven, zijn ze soms boos dat ze niet bij het opstellen van het testament aanwezig zijn geweest. Maar dat mag wettelijk helemaal niet.'

AARD

Sinds drie jaar houdt de KNB bij hoeveel klachten ze krijgt. In 2014 waren het er 380, in 2015 397 en in 2016 408. Dat het aantal

'Als de notaris uitlegt wat zijn rol precies inhoudt, is de meeste kou vaak uit de lucht'

klachten stijgt, betekent niet dat de dienstverlening van notarissen slechter wordt, benadrukt Kleijn. 'Notarissen hebben het de afgelopen jaren veel drukker gekregen. Het aantal klachten vertoont een veel minder sterke groei. We willen in de toekomst meer gaan communiceren over de aard van de klachten. Welke klachten gaan er bijvoorbeeld door naar de kamer van het notariaat? Van de 408 klachten die de KNB in 2016 ontving, werden 244 zaken afgehandeld. In 13 gevallen ging een klager alsnog naar de kamer voor het notariaat. In 6 gevallen ging het over familierecht. Dan moet je denken aan verdeling bij

Ontevreden cliënten

‘Wie klaagt, wil in de eerste plaats gehoord worden’

echtscheiding en nalatenschap. Van de 127 afgewezen cliënten gingen er 10 met hun klacht naar de kamer voor het notariaat. Het ging 6 keer over onroerend goed en 4 keer over familierecht.’

VERKEERDE VERWACHTINGEN

De KNB gaat niet inhoudelijk op de klacht in. ‘Het gaat ons erom dat de wederzijdse standpunten zichtbaar worden. Notarissen vinden het soms lastig dat we als KNB geen positie innemen. We adviseren altijd eerst de klacht op papier te zetten en vragen de notaris om antwoord. Soms is een brief met uitleg genoeg. Als dat niet het gewenste resultaat heeft, nodigen we beide partijen uit voor een gesprek bij de KNB. Die gesprekken verlopen meestal heel prettig. Als de notaris uitlegt wat zijn rol precies inhoudt, is de meeste kou vaak uit de lucht. Bij declaratiegeschillen is dat soms lastiger. Vaak heeft dat met verkeerde verwachtingen van de cliënt te maken. Ze hebben bijvoorbeeld wel een offerte gezien, maar niet de bijlage geopend. Bij dat soort geschillen houden notarissen eerder voet bij stuk. Dat is begrijpelijk, maar een deel van de klagers is het niet eens om het geld te doen. Soms zijn ze vooral boos omdat de notaris nors is geweest. Sinds ik een opleiding tot mediator heb gevolgd, ben ik meer gespitst op onderliggende motieven. Als ik zie dat een cliënt met een klacht geëmotioneerd raakt tijdens het gesprek, stel ik daar vragen over. Dan hoor je bijvoorbeeld waarom iemand zich gepasseerd

voelt door de notaris bij de afhandeling van een nalatenschap. Vaak willen mensen vooral gehoord worden.’

ZWAAR OVERSCHAT

Fred Schonewille, legal mediator van Schonewille & Schonewille, deelt die mening. ‘Klachten gaan heel vaak niet over de inhoud, maar de bejegening. Een notaris doet iets te laat of communiceert onvoldoende. En als een cliënt zich daarover beklagt, schiet de notaris in de verdediging. Dat beeld is nog steeds actueel. Als notaris neem je al snel een juridisch standpunt in, terwijl de klager eigenlijk vooral gehoord wil worden. Verplaats je gewoon in die cliënt. Gebruik je empathie. Het gaat niet zozeer om juridische zaken, maar om communicatie, vertrouwen. Daarop hebben notarissen niet altijd het juiste antwoord. Ze verdedigen zich met vakinhoudelijke argumenten en zien het empathische over het hoofd. Ik draag notarissen een warm hart toe, ik ben er zelf een geweest, maar het juridische aspect wordt zwaar overschat. Waar dat toe leidt, zie je bijvoorbeeld bij nalatenschappen. Vaak is over de uitleg van het testament veel te doen. Er zijn zelfs erfrechtadvocaten die zich specialiseren in conflicten bij testamenten. Als notaris kun je onbegrip voorkomen als je bijvoorbeeld een considerans toevoegt aan het testament. Een considerans bevat de bedoelingen van een testateur, wat hem voor ogen staat en welke verhoudingen hij heeft willen regelen.

Een klacht pareren met juridische argumenten heeft zelden het gewenste effect. Dat eindigt in de regel bij de kamer voor het notariaat. Dan moet er een juridische beslissing genomen worden. De cliënt wordt nog steeds niet gehoord. Iedereen blijft boos.’

KAAL PRODUCT

Schonewille: ‘Mensen vragen om meer dan alleen het kale product. Ze kunnen het alleen niet onder woorden brengen. Ik heb onlangs een notaris bijgestaan bij een klacht van een cliënt die vond dat de notaris bij de overdracht van een huis tekort was geschoten. Tijdens het mediationgesprek bleek dat notaris en cliënt elkaar privé ook kenden. Ze woonden bij elkaar in de buurt en maakten altijd een praatje als ze ieder hun eigen hond uitlieten. Doordat de cliënt een klacht indiende, werd dat contact ongemakkelijk. Ze hadden daardoor beiden veel last van de situatie. Ik pleit voor meer mediation bij klachten. Wanneer een cliënt met een klacht dreigt, kun je dat als notaris zelf voorstellen. Bemiddelen leidt in de regel tot een schikking. Bij mediation neem je het relationele aspect ook mee. Je komt sneller tot resultaten, omdat je begint bij de behoefte.’ ■

TIPS

- Een klacht moet je nieuwsgierig maken. Reageer niet direct, maar laat het op je inwerken.
- Verplaats je in de ander. Misschien gaat het over iets anders.
- Nodig een klagende cliënt uit voor een gesprek. Communicatie is ook non-verbaal. Daarom werkt een reactie via e-mail of een officiële brief vaak juist averechts. Ook wanneer de rol van de notaris onduidelijk is voor een cliënt loont het de moeite om een gesprek aan te gaan.
- Stuur bij de afwikkeling van nalatenschappen een maandelijkse update zodat mensen op de hoogte zijn van de voortgang.
- Schrijf een stappenplan bij het aannemen van een opdracht. Zo krijg je bij de cliënt eerder begrip voor het werk van de notaris.

Schijnhandelingen

Het jaar 2017 staat voor de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) in het teken van ethiek en integriteit. In deze aflevering van Tuchtrecht uitgelicht over schijnhandelingen wordt een voorschot genomen op dat thema. Dat de notaris dienst moet weigeren als hem wordt gevraagd een schijnhandeling vast te leggen in een notariële akte is misschien een open deur. Maar hoe herkent u de schijnhandeling en hoe ver rijkt uw onderzoeksplicht in dat kader?

| TEKST Madeleine Hillen-Muns

1. DE SCHIJNHANDELING IN HET CIVIELE RECHT

Schijnhandelingen worden onderscheiden in twee categorieën: de absolute en de relatieve. U hebt te maken met een absolute schijnhandeling als partijen naar buiten de schijn wekken dat zij een bepaalde overeenkomst sluiten, terwijl zij in het geheim afspreken dat in hun onderlinge rechtsverhouding geen wijziging wordt aangebracht. Een voorbeeld daarvan is te vinden in HR 19 december 2014, *NJ* 2015/290, waarin echtgenoten een overeenkomst van geldlening met elkaar sloten waarin de volgende considerans was opgenomen: '(...) C. Geldgever wordt sedert het najaar van 2005 belaagd door crediteuren waaronder begrepen (...) de curator van (...) en de belastingdienst waarmee Geldgever een dispuut ter zake van de uitkering c.q. uitbetaling van zogenaamde turbo vorderingen door verschillende VPB verlies compensatie vennootschappen heeft gekregen. D. Teneinde te voorkomen dat wederom door beslaglegging alle liquide middelen van Geldgever geblokkeerd zullen worden, zal Geldgever alle liquide middelen e.e.a. met een maximum van € 6.000.000 (...) die hij heeft dan wel zal verkrijgen aan Geldnemer door middel van een lening ter beschikking stellen, welke Geldnemer alsdan hetzij op bankrekening op haar naam zal stallen dan wel beleggen of investeren op een door Geldgever aan te geven wijze. (...)'

Deze geldleningsovereenkomst was naar het oordeel van de Hoge Raad nietig wegens strijd met de goede zeden.

RELATIEVE SCHIJNHANDELING

Van een relatieve schijnhandeling is sprake als achter een gesloten (schijn)overeenkomst een andere overeenkomst verborgen ligt. In werkelijkheid is een ander soort overeenkomst beoogd (een schenking in plaats van een koop bijvoorbeeld) of de werkelijke overeenkomst wordt tussen andere partijen gesloten (er wordt gebruikgemaakt van een stroman). Zie voor een voorbeeld van de laatstgenoemde vorm van schijnhandeling HR 15 december 1999, *BNB* 2000/127, waarin bij notariële akte een verzekeringspolis werd verkocht en overgedragen aan een koper die de koopprijs schuldig bleef en de polis vervolgens afkocht, waarna de koopprijs via de derdengeldenrekening van de notaris aan de verkoper werd voldaan uit de afkoopsom. De koper ontving een 'vergoeding' van 5 procent. Een constructie die door de annotator Van Dijk werd aangeduid als 'fiscale voosheid'.

ONGEORLOOFD

Niet iedere schijnhandeling is ongeoorloofd. De misleiding die door een schijnhandeling plaatsvindt, is geoorloofd als niemand daardoor wordt benadeeld en er geen wetsbepaling wordt geschonden, zie Cassel-Van Zeeland, *Groene Serie Vermogensrecht*, artikel 3:33, aantekening 5.10.1. Ook het feit dat een bepaalde afspraak geheim is, maakt haar niet per definitie ongeoorloofd, zie B. Wessels en S.A.B. van Santen, 'Side letter: verboden geheime afspraak of welkome aanvulling?', *Contracteren* 2003/3, p. 75-76.

2. DE SCHIJNHANDELING IN HET TUCHTRECHT

Civielrechtelijk mag gelden dat misleiding soms geoorloofd is, voor de notaris geldt dat hij zorg moet dragen dat wat er in een notariële akte staat, in overeenstemming is met de werkelijkheid, zie Hof Amsterdam 27 september 2001, *ECLI:NL:GHAMS:2001:BM4532*: 'Vast staat dat de notaris wist dat de door mr. D te passeren akte van optieverlening op het punt van de wijze van betaling van de optieprijs van f 150 000 niet correspondeerde met hetgeen partijen – naar 's hofs oordeel: welbewust, (...) – waren overeengekomen. Hun nadere afspraken hielden immers in dat f 25 000 was betaald en het restant nog betaald zou worden voor de uitoefening van het optierecht uiterlijk 31 december 1999, welke afspraken nadien in de met medewerking van de notaris opgestelde side-letter zijn opgenomen. De notaris was aanwezig bij het passeren van de akte van optieverlening en heeft desgevraagd verklaard aan mr. D dat partijen nadere afspraken hadden gemaakt omtrent betaling van de optieprijs. Hij heeft nagelaten mr. D omtrent de inhoud van de afspraken te informeren. Het hof is echter van oordeel dat het op de weg van de notaris had gelegen er zorg voor te dragen dat de inhoud

*Bij een relatieve schijnhandeling ligt
achter een gesloten (schijn)overeenkomst
een andere overeenkomst verborgen*

Voorstelling Eefje Wentelteefje in Extrapool

van de notariële akte van optieverlening correspondeerde met de werkelijkheid. Dat hij hiertoe geen actie heeft ondernomen, acht het hof klachtwaardig. Het is immers bij uitstek de taak van een notaris erop toe te zien dat een notariële akte een getrouwe weergave geeft van hetgeen in realiteit is geschied.’

BERISPING

De notaris die een schijnconstructie had geadviseerd en uitgevoerd met als doel een boetebeding te omzeilen, kreeg een berisping, zie Hof Amsterdam 22 februari 2007, ECLI:NL:GHAMS:2007:BA0530: ‘Gelet op de inhoud van de (...) tekst [van het beding uit] diende het voor de notaris volstrekt duidelijk te zijn dat de bepaling ertoe strekte dat het registergoed in de familie zou blijven gedurende vijfenzeventig jaar. De notaris is hieraan voorbijgegaan en heeft zijn medewerking verleend aan een constructie waarmee niet anders werd beoogd dan het registergoed uit de familie te doen geraken zonder de bedongen boete verschuldigd te worden. De verkoop en levering van het registergoed door [A] aan zijn zoon, gevolgd door een verkoop en levering door deze zoon aan derden was derhalve een schijnhandeling. (...) Het had op de weg van de notaris gelegen

om in het onderhavige geval acht te slaan op de belangen van klaagster bij de nakoming van het beding en – gelet op de feitelijke gang van zaken – zijn ministerie te weigeren. Door dit na te laten heeft de notaris gehandeld in strijd met hetgeen een behoorlijk notaris betaamt.’

ALERT

Of een rechtshandeling schijn is of niet, is niet altijd op het eerste gezicht duidelijk. Van de notaris wordt echter verwacht dat hij alert is en dat hij waar nodig relevante vragen stelt en om onderbouwing van de door de cliënt gegeven antwoorden vraagt, zie recent Kamer voor het notariaat Amsterdam 19 juli 2016, ECLI:NL:TNORAMS:2016:20. In die zaak zijn niet-bestaande vorderingen vastgelegd in een notariële vaststellingsovereenkomst. Het doel daarvan was te ontkomen aan dreigend loonbeslag. De Kamer overwoog: ‘5.6 Naar aanleiding van de summiere omschrijving op de factuur van Uw Advies BV (...) hadden naar het oordeel van de kamer de kandidaat-notarissen, (...) dienen dóór te vragen naar de aard van dat bedrag, omdat hetzelfde bedrag dat op die factuur werd vermeld in de desbetreffende vaststellingsovereenkomst is omschreven als ‘declaraties met betrekking tot (mondeling overeen-

gekomen) advieswerkzaamheden’ en het bedrag ‘schuldig wordt erkend’ als ‘hoofdsom’, opeisbaar zonder daaraan voorafgaande ingebrekestelling.

Naast deze discrepantie hadden ook de in de (concept-)akten genoemde, voor particulieren toch ongebruikelijke (zeer) hoge bedragen verschuldigd voor adviesdiensten aanleiding moeten zijn voor nadere vragen, evenals het feit dat het toch hoogst ongebruikelijk is dat een dienstverlener een vordering op grond van een onbetaald gebleven declaratie notarieel laat vastleggen in een vaststellingsovereenkomst. Ter zitting heeft de notaris verklaard dat [X] en [mr. B] de website van Uw Advies BV “www.minderloonbeslag.nl” hadden bekeken. Naar het oordeel van de kamer had dat bij hen reeds de nodige vragen kunnen en moeten oproepen.

5.7 De kamer is van oordeel dat geen genoeg had mogen worden genomen met de enkele verklaring van Uw Advies BV en de schuldenaar dat het bedrag dat in de vaststellingsovereenkomst werd opgenomen juist was, maar tenminste had moeten worden nagegaan of de akte(n) een ongeoorloofd doel dienden, op grond waarvan ministerie had moeten worden geweigerd. (...)’ ■

Mijn zoon regelt straks mijn geldzaken

Dat staat in mijn levenstestament

Dat ik mijn wensen duidelijk heb vastgelegd, geeft me een gerust gevoel. Daarmee behoud ik de regie over mijn leven, ook als ik door ziekte of ongeval belangrijke beslissingen niet meer zelf kan nemen. Bovendien voorkomt het onzekerheid bij de mensen van wie ik hou. Heeft u al een levenstestament? Raadpleeg de checklist op wievandedrie.nl. Of vraag uw notaris om informatie.

Download de
checklist op
wievandedrie.nl

Je regelt het bij de notaris

Koninklijke Notariële
Beroepsorganisatie

Switchen

Notaris, kan ik nog even snel het vrijgesteld bedrag schenken aan de kinderen?’
‘Ja, hoor. Dat kan! Maak het maar over en wens ze een fijne kerst!’
‘Nee, een schenking op papier en het liefst dit jaar nog!’
Het is donderdag 29 december 2016...
Ik denk dat de meesten van u dit wel herkennen.

HECTISCHE TIJD

December 2016 was een hectische tijd. Vooral op het gebied van testamenten en schenkingen moesten we alle zeilen bijzetten. Maar niet alleen in de decembermaand en ook niet alleen in het familie-recht was het op notarieel gebied een mooi jaar. Kijk maar naar de woning-

Alsof ik weer van voor af aan begin!

markt. In mijn omgeving werden in heel 2016 de ‘Te Koop’-borden in rap tempo vervangen door ‘Verkocht’-borden! Eind 2016 was voor mij persoonlijk ook een drukke, heftige, maar wel leuke periode. De oplettende lezer onder u

heeft vast al opgemerkt dat ik van kantoor ben gewisseld. En dat ook nog aan het eind van het jaar! Het veranderen van kantoor heb ik ervaren als een toch wel ingrijpende stap in mijn carrière en in mijn leven. Ik moest wennen aan een andere kantoorstijl, aan nieuwe software, mijn werkwijze heb ik moeten aanpassen. Alsof ik weer van voor af aan begin! Gelukkig is alles goed gekomen en ben ik nu lekker aan het werk in het Westland.

MOTIVEREN

Van kantoor veranderen heeft mij en mijn carrière goed gedaan. Ik leer andere mensen kennen, ik leer dingen aan te pakken op een andere manier en doe nieuwe ervaringen op. Zeker nu ik ook werkzaam ben in meerdere rechtsgebieden.
Als een kandidaat wil groeien, kan het veranderen van zijn werkomgeving een leerzame ervaring voor hem zijn. Begrijp mij niet verkeerd: ik probeer uw kandidaat niet aan te sporen ontslag te nemen, maar *switchen* kan motiverend werken. Dat heeft het bij mij in ieder geval wel gedaan. Het kan je kandidaat uit zijn ‘sleur’ halen. De *switch* hoeft niet alleen van werkgever te zijn, ook het veranderen van sectie kan al enthousiasmeren.

Als je eenmaal in een sectie zit, is het heel lastig, althans zo heb ik het ervaren, hier uit te komen. Af en toe word je ingezet op een ander rechtsgebied, maar uiteindelijk blijf je vastgeroest zitten op je plek. Zelf ben ik een voorstander van het rouleren van sectie, zeker in het begin van de carrière. Helaas werkt het niet altijd zo in het notariaat.

WAARDEVOL

Begrijpelijk? Als toekomstige notaris en werkgever begrijp ik dat het geld en tijd kost om je dure kracht om of bij te scholen. Toch kan dit waardevol zijn voor het kantoor: je behoudt je mensen en hun kennis, ze zijn inzetbaar op meerdere rechtsgebieden en je hebt gemotiveerd personeel. ‘En wat als ik mijn personeel opleidt en ze gaan naar de concurrent?’ Daar zit wat in. Hoewel? ‘En wat als je ze niet opleidt en ze blijven...?’ ■

Kesho Ghisai,
Remmerswaal
Notariskantoor

Met het oog op Suriname

‘Je moet netwerken, je gezicht laten zien’

Fazilah Lalmahomed van Notariskantoor Lont & Lalmahomed in Den Haag heeft een algemene praktijk. Daarnaast voert het kantoor een bloeiende ‘Suriname-praktijk’. ‘Waarom je beperken tot mensen met een bepaalde achtergrond? Wij doen gewoon goed ons werk.’

TEKST Henriette van Wermeskerken | BEELD Truus van Gog

‘**W**ij begeleiden de afwikkeling van boedels in Suriname. Het gaat om nalatenschappen, waar ook vaak onroerend goed in zit, waarbij mensen zijn betrokken die in Nederland wonen. Wij brengen alles in kaart en zorgen voor een behoorlijke afwikkeling, waarbij wij uiteraard samenwerken met notarissen in Suriname. Ook helpen we mensen bij de koop en verkoop van onroerend goed in Suriname. Het is een praktijk die niet veel notarissen voeren. Dankzij mond-tot-mondreclame komen mensen uit het hele land naar ons toe. Vanuit Suriname hebben bijna alle notarissen – er zijn er maar twintig – ons weleens benaderd. Mijn voorganger, zelf overigens zonder Surinaamse achtergrond, heeft deze praktijk opgebouwd. Hij heeft veel geïnvesteerd in zijn netwerk binnen de Hindostaanse gemeenschap, waarbinnen hij zeer geliefd was. Mijn collega Urlie Lont en ik zetten deze praktijk nu samen voort. Het is echt een bijzonder specialisme.’

BENOEMING

‘Toen ik zestien was, ben ik naar Nederland gekomen. Ik wilde hier notarieel recht studeren. In Suriname kan dat niet. Als voorbereiding op de studie wilde ik hier ook de laatste jaren van het vwo doen. Notaris leek mij een mooi beroep. In de familie hadden wij geen notarissen. Wel economen en artsen. Ik heb een tijd met veel plezier als kandidaat-notaris gewerkt bij Meijer c.s. in Amsterdam. In 2007 werd ik benaderd door het Haagse kantoor waar ik nu zit met de vraag of ik interesse had de praktijk over te nemen. Urlie Lont werkte hier al als kandidaat-notaris en voldeed nog niet aan de vereisten om

benoemd te worden. Na een gesprek waren wij het snel eens en zo ben ik hier als kandidaat begonnen in oktober 2007 om op 1 mei 2008 benoemd te worden. Urlie Lont en ik begonnen samen een maatschap. Een jaar later werd ook zij benoemd tot notaris. Ik geniet enorm van mijn werk, vooral van de contacten met cliënten. Ik ben ambitieus en wil mijn werk zo goed mogelijk doen. Ik ben voortdurend alert, want van de notaris wordt verwacht dat hij of zij zaken signaleert. De onderzoeksplicht bij aandelenoverdracht bijvoorbeeld gaat verder dan vroeger. Soms gebeuren er dingen die een integer denkend mens nauwelijks kan verzinnen.’

VASTEN

‘Behalve de “Suriname-praktijk” voeren wij een algemene praktijk. Daarvoor komen onze cliënten vooral uit Den Haag en omgeving en wij richten ons dan ook op de hele Haagse gemeenschap, niet alleen op mensen met een niet-Nederlandse achtergrond. Waarom zouden wij? Toch zie je dat veel mensen in etniciteit denken, bewust of onbewust. Er zijn makelaars die alleen hun Turkse en Surinaamse cliënten naar ons doorsturen. Dat verbaast mij. Als notaris doe ik mijn werk vanuit mijn zorgplicht, voor ál mijn cliënten. Waar ze ook vandaan komen. Mijn eigen achtergrond is Hindostaans. Wij stammen af van de contractarbeiders die sinds de afschaffing van de slavernij in 1863 uit India kwamen om op de plantages te werken. Zelf ben ik moslim en behoor ik tot de Ahmadiyya-gemeenschap, de meer liberale stroming. Ik bezoek de moskee en vast tijdens de Ramadan. Dat valt mij minder zwaar dan je zou denken. Elk jaar haal ik daar ongelofelijk veel kracht uit. Honger en dorst zijn er niet.

Dat heeft te maken met je *mindset*. Ik hoor die ervaring van veel mensen die vasten met de Ramadan.’

NETWERKEN

‘Mijn werkdagen zijn lang. Ik werk vijftig tot zestig uur in de week en probeer het weekend vrij te houden. Dan ga ik graag gezellig naar de stad of ik bekijk een film. Sporten doe ik niet. Daarvoor bezit ik niet die discipline die ik in mijn vak wel heb. Als notaris moet je niet alleen optimaal functioneren in je beroep, maar ben je ook ondernemer. Die wachtkamer komt niet vanzelf vol. Toen ik in Den Haag kwam, kende niemand mij. Je moet netwerken, je gezicht laten zien. Ik ging en ga nog steeds naar veel bijeenkomsten, van haringparty tot businessclub en ik ben betrokken bij verschillende organisaties, zoals het Milan Festival, een groot Surinaams zomerfestival in het Zuiderpark.’

MISS INDIA HOLLAND

‘Sinds ik notaris ben, zit ik ieder jaar de jury voor van de Miss India Holland-verkiezing. Enerzijds is mijn rol die van notaris, waarbij ik naga of alles volgens de regels verloopt, en anderzijds maak ik deel uit van de jury en geef ik net als de andere juryleden punten. De jury wisselt elk jaar, alleen ik blijf als voorzitter. De kandidaten worden niet alleen op hun uiterlijk beoordeeld, maar ook op hun presentatie, hun uitstraling, de manier waarop ze de vragen beantwoorden en de talenten die ze laten zien. Sommigen voeren een dans uit, anderen dragen een gedicht voor, spelen viool of boksen. Wie een bijzonder talent laat zien, scoort bij mij hoog. De verkiezing maakt onderdeel uit van een wereldwijde organisatie. Ik heb ook eens in Zuid-Afrika en in Suriname mogen jureren. Ontzettend leuk om te doen.’ ■

'Je moet oog hebben voor de specifieke situatie'

EPN

De Europese Erfrechtverordening (EEV) maakt van de Nederlandse notaris een Europese notaris, bevoegd om in een andere lidstaat de nalatenschap van een inwoner van Nederland af te wikkelen. Toch is niet alle weerbaarheid uit het traject verdwenen, concluderen EPN-leden Niels Baas en Dirk-Jan Maasland. 'Fiscaal sluit het niet aan.'

| TEKST Peter Steeman

De Europese Erfrechtverordening, die sinds 17 augustus 2015 van kracht is, heeft de afwikkeling van grensoverschrijdende nalatenschappen binnen Europa eenvoudiger gemaakt, bevestigt Niels Baas, kandidaat-notaris bij Mr M.J. Meijer Notarissen. 'Daar kan ik volmondig "ja" op zeggen. We hebben op ons kantoor sinds 2015 veertien Europese erfrechtverklaringen afgegeven voor grensoverschrijdende nalatenschappen. Het varieerde van een huis in het buitenland en gemengde huwelijken tot kinderen van immigranten. De EEV verandert de manier waarop je daar als notaris mee omgaat. Met een Nederlandse verklaring van erfrecht kon je niets in het buitenland. In de oude situatie had iemand die bijvoorbeeld in Winterberg een huis erfde moeite om bij de lokale notaris aan te tonen dat hij de rechtmatige erfgenaam was. Dan werd daar een tweede nalatenschapsafwikkeling opgestart. Nu maak ik een

'Dit geeft een boost aan de beroepsgroep'

Europese erfrechtverklaring in het Duits. Deze stuur je naar de buitenlandse notaris en je vraagt of alles duidelijk is. Zo kom je vrij snel tot zaken. In het verleden hadden sommige notarissen ook wel contact met buitenlandse vakgenoten, maar dat was veel minder vanzelfsprekend. Dit geeft een *boost* aan de beroepsgroep.'

BEWUSTWORDING

Het is inderdaad veel laagdrempeliger geworden om hierover te adviseren, vult Dirk-Jan Maasland, kandidaat-notaris bij Loyens & Loeff, aan. 'Er is veel cursusmateriaal voorhanden. Er is vanuit de KNB een praktische handleiding geschreven over het opstellen en afgeven van een Europese erfrechtverklaring. Voor de notaris die er zich in verdiept, is het goed te doen. Het vraagt vooral om bewustwording. Nog steeds komt het voor dat een notaris voor iemand die al langer dan tien jaar in het buitenland woont een op de Nederlandse fiscaliteit georiënteerd keuzetestament opstelt. Daarmee bewijst hij de cliënt geen dienst. Een dergelijk document roept bij de afwikkeling van de nalatenschap alleen maar vragen op. Als je in deze situatie toegevoegde waarde wilt bieden, moet je oog hebben voor de specifieke situatie van de desbetreffende cliënt.'

ESCR

Om te voorkomen dat in verschillende landen een Europese erfrechtverklaring wordt afgegeven, is het *European Succession Certificate Register* (ESCR) ingesteld. Hierin kunnen Nederlandse notarissen hun Europese erfrechtverklaring inschrijven. Baas: 'Het zou kunnen dat twee erfgenamen ieder bij een andere notaris om een Europese erfrechtverklaring met betrekking tot dezelfde nalatenschap vragen. Via dit register kan een notaris controleren of er al een vakgenoot in het buitenland mee bezig is. Het register is mede dankzij de inspanningen van de KNB tot stand gekomen en draagt bij tot een betere dienstverlening.'

UTOPIE

Zitten er dan helemaal geen haken en ogen meer aan de afwikkeling van een grensoverschrijdende nalatenschap? 'Fiscaal sluit het niet aan', aldus Maasland. 'De erfbelasting is bijvoorbeeld in België anders ingericht dan in Nederland. Wanneer een huis in Knokke deel uitmaakt van de nalatenschap wordt bij toepassing van de wettelijke verdeling de waarde hiervan in Nederland bij zowel de langstlevende echtgenoot als bij de kinderen belast. In België wordt alleen de langstlevende belast met recht van overgang. Om te voorkomen dat je een effectief dubbele heffing krijgt, moet je de heffingssystematiek van de betrokken landen zo veel mogelijk op elkaar aan laten sluiten. Het vinden van de juiste fiscale oplossingen is een kwestie van je netwerk gebruiken. Het is niet anders dan de wijze waarop je in het verleden je weg zocht in het internationale erfrecht. Je bestudeert de hoofdlijnen, schrijft een voorstel en laat dat toetsen door een collega in het buitenland. Een verenigd fiscaal Europa is nog steeds een utopie.' ■

Op 14 september 2017 is de cursusdag 'Europese estate planning, civiel en fiscaal'. Sprekers uit binnen- en buitenland bespreken in tweetallen de situatie van verschillende Europese landen ten aanzien van de actualiteiten van en ervaringen met de erfrechtverordening. Ze laten zien hoe de samenwerking tussen adviseurs in verschillende landen praktisch kan worden vormgegeven.

VERENIGINGSNIEUWS

EPN

Overeenkomsten financieel dienstverleners

In december 2016 hebben elf beroeps- en branchepartijen uit de financiële dienstverlening voor particulieren, waaronder EPN, gesproken over de overeenkomsten in hun beroep. De bijeenkomst had tot doel te verkennen hoe de klant kan profiteren van een mogelijke versterking van elkaars activiteiten. De deelnemers vertegenwoordigden veel activiteiten waar een klant mee te maken krijgt. Van financiële planning tot vermogensbeheer en van beleggingsanalyse tot echtscheiding. Alle aanwezigen hebben ingestemd met een vervolg begin 2017. Dan zal verder worden gesproken over de manier waarop de klant kan profiteren van een beter geïntegreerde keten.

STICHTING IT-NOTARIS

Interview *Het Financieele Dagblad*

Voorzitter Jelger de Kroon is voor *Het Financieele Dagblad* (FD) geïnterviewd over het beschermen van intellectuele eigendommen in de *Smart Industry*-sector. Het interview is terug te lezen op: www.technologischeontwikkeling.nl/smart-industry/bescherm-het-intellectuele-eigendom-beter. Stichting IT-notaris is *Smart Industry*-ambassadeur. Het eerstkomende evenement van dit initiatief vindt plaats op 16 februari in Utrecht. Een evenement waar achthonderd spelers uit deze sector worden verwacht, waaronder Stichting IT-notaris.

Blockchain

Stichting IT-notaris heeft de afgelopen weken gesprekken gevoerd met de KNB en het Kadaster over mogelijke blockchain-toepassingen. Beide organisaties stellen betrokkenheid van de IT-notarissen op prijs bij potentiële pilots.

Notariële software gedeponeed

De notariële software van softwareleveranciers Van Brug Software en Dirict zijn sinds kort gecontroleerd en gedeponeed conform de kwaliteitscriteria van Stichting IT-notaris. Inmiddels zijn er al tientallen notarissen geregistreerd bij de regeling van Van Brug Software.

Cursus startcompetenties

Begin 2017 zal de eerste cursus startcompetenties voor de IT-notaris plaatsvinden. De cursus is bedoeld om nieuwe IT-notarissen vertrouwd te maken met enkele beproefde producten die IT-notarissen direct kunnen aanbieden. Maar ook huidige IT-notarissen of hun kandidaat-notarissen kunnen de cursus gebruiken als opfriscursus.

Strategiedag

15 februari vindt de eerstvolgende strategiedag (voorheen rondetafel sessie) plaats van Stichting IT-notaris. De bedoeling van deze sessie is om op basis van behoefte uit de markt te kijken welke nieuwe producten en diensten van de IT-notaris nader moeten worden doorontwikkeld.

VASN

Nieuw jaar, nieuwe plannen

2017 is het jaar van nieuwe plannen voor de VASN. De VASN gaat de agri-notaris als dé specialist en gesprekspartner voor agrariërs nog beter op de kaart zetten. Langs drie programmalijnen Professionalisering, (Ver)-leidende samenwerkingspartner en Autoriteit en reputatie worden de plannen hiervoor verder uitwerkt.

Beroepsopleiding

Notarissen, kandidaat-notarissen, klerken en notarieel medewerkers kunnen lid worden na het volgen van de beroepsopleiding. De opleiding Inleiding Agrarisch recht is onderdeel van de beroepsopleiding geworden. De data voor de beroepsopleiding zijn: 7, 14, 21 en 28 maart, 4 en 11 april. De beroepsopleiding wordt afgesloten met een mondeling examen. Als u interesse hebt, kunt u dat kenbaar maken bij het secretariaat via info@vasn.nl.

VMN

Periodieke peer review verplicht

Het bestuur van de VMN herinnert de leden die ingeschreven staan in het mediatorsregister van de Mediation Federatie Nederland (MfN) er graag aan dat vanuit deze federatie een periodieke peer review verplicht is. De VMN heeft met de MfN afgesproken dat deze peer review niet zal worden uitgevoerd door

CURSUSSEN

EPN

Gespreksleidersbijeenkomsten voor de COEP

14 en 16 maart 2017

De COEP-bijeenkomsten vinden tussen 20 en 30 maart 2017 plaats.

Mondeling EPN-examen

13 maart 2017

Als u hieraan wilt deelnemen, kunt u zich aanmelden via: info@epn-notaris.nl.

Jaarlijks congres

11 mei 2017

ALV

14 september

Op de ALV is aandacht voor internationale estate planning. Deze dag wordt gehouden in de Koninklijke Industriële Groote Club te Amsterdam. Een sfeervolle locatie op de Dam. De COEP-casus voor het najaar wordt gemaakt door de sprekers van deze dag. De COEP-casus ontvangt u voor 14 september. De COEP-bijeenkomsten zijn in de tweede helft van oktober.

Actualiteitendag

28 november 2017

STICHTING IT-NOTARIS

Strategiedag IT-notaris

15 februari 2017

Opleidingsdag IT-notaris

17 mei 2017

Ook geïnteresseerde (kandidaat)-notarissen, die nog geen IT-notaris zijn, zijn welkom op deze opleidingsdagen. Aanmelding kan via www.it-notaris.nl of door het sturen van een mail naar info@it-notaris.nl.

willekeurige 'peers', maar door collega-notarissen. Opgave verloopt via de website van de MfN: www.mediatorsfederatienederland.nl.

AKSOS

- Administratie
- Salarissen
- Belastingen
- Rapportages
- Accountancy
- Advies

H.R. de Velde Harsenhorst FA
drs. K. de Lange AA

AKSOS Financial Services

Voor notariaat en advocatuur...
...flexibiliteit in capaciteit

Groningen - Leeuwarden - Zwolle
www.aksos.nl - afs@aksos.nl - Tel. 038-4524280

SPANJE SPECIALIST in:
SUCCESSIE-AANGIFTE en AFWIKKELING
van NALATENSCHAPPEN, TESTAMENTEN,
ESTATE-PLANNING,
ADVIES BIJ AAN- en VERKOOP O.G.

 servitur sl

Ed Richelle

Bezoekadres:

Edificio SERVITUR
(El Planet 7)
Ctra. de Finestrat
(rotonde kruising CV758 en CV70)
03502 BENIDORM (Alicante)

Correspondentie adres:

Apartado de correos 216
03508 BENIDORM
(Alicante) Spanje

Telefoon: (+34) 96 585 0891

Telefax: (+34) 96 586 6988

E-mail: servitur@servitur.es

Internet: www.servitur.eu

DÉ VERZEKERINGSSPECIALIST VOOR NOTARIAAT EN ADVOCATUUR

Ron Borgdorff is verzekeringsspecialist voor notarissen, advocaten en vrijgevestigde juristen. Ron kent de specifieke risico's van deze juridische beroepsgroepen. Met ruim 25 jaar ervaring staat hij borg voor een persoonlijk, gedegen advies op maat en korte lijnen.

U wilt een financieel adviseur met verstand van uw zaken?

Neem contact op voor een afspraak.
Bel 033-20 35 000 of mail naar
ron@ronborgdorff.nl

WWW.RONBORGdorff.NL

van Boetzelaerlaan 24H

3828 NS Hoogland

RON BORGdorff
FINANCIËEL ADVISEUR VOOR
NOTARIAAT & ADVOCATUUR

ADVISEUR
RUIM
25
JAAR
NOTARIAAT & ADVOCATUUR

VERZEKERINGEN ZOWEL ZAKELIJK ALS PARTICULIER OA:
BEROEPS- EN BEDRIJFSAANSPRAKELIJKHEID • GELD- EN FRAUDE
• ARBEIDSONGESCHIKTHEID • RECHTSBIJSTAND • RECONSTRUCTIE

Rechtsbijstand aan (kandidaat) notarissen en notariële cliënten

op het gebied van benoemings- en protocol-procedures, notarieel tuchtrecht, dissociaties, aansprakelijkheidsrecht, en notarieel verwante rechtsgebieden, zoals onder meer erfrecht en huwelijksgoederenrecht.

m'n

maaldrink notarissen

Contactpersoon: **Mr G.L. Maaldrink**

Advocaat & Notarieel Jurist (oud-Notaris)

Van Bylandthuis

Benoordenhoutseweg 46, 2596 BC Den Haag

T 070 219 09 09 | M 06 53 163 979

E maaldrink@maaldrinknotarissen.nl

W www.maaldrinknotarissen.nl

Voor inlichtingen over tarieven, plaatsingen en combinatie-kortingen van **commerciële** en **personeelsadvertenties** in:

Notariaat WPNR
magazine

Gunstige doorplaatsingstarieven naar:

Advocatie

Voor informatie en reserveringen:

Martine Aspeslagh

E-mail: m.aspeslagh@sdu.nl

Sdu oprecht de beste keuze

Opwaartse lijn

De eerste maand van 2017 hebben we alweer achter ons gelaten. Een maand waarin ook een eerste beeld is gevormd van de resultaten van het voorbije jaar.

KONINGIN MÁXIMA

Gemiddeld genomen kan gesteld worden dat in 2016 de conjuncturele opwaartse lijn in het notariaat zich duidelijk heeft voortgezet. Met elkaar passeerden we in 2016 bijna 130.000 akten meer dan in het jaar

daarvoor. Het totale aantal akten komt daarbij op ruim anderhalf miljoen.

De economische opleving is blijkbaar een breed verondersteld gegeven, ook koningin Máxima sprak mij tijdens de koninklijke nieuwjaarsbijeenkomst hierop aan.

PRIJSEROSIE

Ook de gegevens die de Nederlandse Vereniging van Makelaars en Taxateurs (NVM) publiceerde, bevestigen het beeld in onze beroepsgroep. Al moet er wel een kanttekening worden gemaakt dat de prijsersosie in deze tak van sport in het notariaat nog niet geëindigd is. Wanneer komen we collectief tot het besef dat de bodem al lang bereikt is en velen van ons met griezelig smalle marges werken? De rechtszekerheid en rechtsbescherming die wij als notariaat samen met Kadaster verzorgen, behoort tot de meest zekere en goedkoopste in heel Europa. De waarde van deze dienst zowel voor de consument als de financiële wereld en ons economisch welbevinden verdient een totaal andere perceptie. Een enorme uitdaging om dat te realiseren!

BEWUSTWORDINGSCAMPAGNES

Als ik een blik werp op de eerste factsheets die het KNB-bureau heeft laten inzien, dan zijn er meer vermeldenswaardige cijfers. Als KNB hebben we in het kader van het actieplan van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en het vervolg 'Veilig financieel ouder worden' zeer veel effort gestoken in meerdere bewustwordingscampagnes. Daarin maken we duidelijk dat het tijdig de regie in eigen hand houden middels het opstellen van een levenstestament veel toekomstige problemen kan

voorkomen. En dat het goed is voor de naasten dat juist voorzien is in een situatie van tijdelijke of permanente wilsonbekwaamheid. Voorlichting daarover behoort duidelijk ook tot onze maatschappelijke verantwoordelijkheid.

Het is goed te zien dat die handschoen is opgepakt: in 2016 zijn bijna 40 procent meer levenstestamenten opgesteld. Van alle gepasseerde aktesoorten heeft na leveringen, hypotheke en testamenten, het levens- testament de vierde plaats ingenomen en daarmee de verklaring van erfrecht naar de vijfde plaats verdrongen.

FEMINISERING

Mooi is dat de stijging van de notariële activiteit ook geleid heeft tot een toename van het aantal werkenden in onze sector. Sedert het dieptepunt in 2014 is het aantal medewerkers met 1.000 gestegen tot bijna 7.000 op 1 januari 2017. Tel daar de 1.277 notarissen, 95 toegevoegd notarissen (een stijging met 27 ten opzichte van 1 januari 2016) en 1.799 kandidaat-notarissen (een stijging met 46 ten opzichte van 1 januari 2016) bij, dan werken er nu ruim 10.000 mensen in onze bedrijfstak. Allemaal werkzaam op 783 notariskantoren, waarvan 60 procent eenmanskantoren zijn.

Ook de feminisering van ons beroep zet door. Inmiddels is een kwart van de notarissen vrouw en twee derde van de kandidaat-notarissen eveneens. Van onze medewerkers is zelfs bijna 90 procent vrouw.

BIJDRAGE

Met al deze mensen staan we weer voor een mooie uitdaging niet alleen te zorgen voor een bedrijfseconomisch florerend notariaat. Maar in de eerste plaats voor een notariaat dat op basis van haar kernwaarden, integer, deskundig, betrouwbaar, onafhankelijk en onpartijdig haar zo relevante bijdrage levert aan onze samenleving. Heel veel succes daarbij! ■

Jef Oomen | VOORZITTER KNB

Dilemma's centraal op regiobijeenkomsten

De KNB organiseert in maart regiobijeenkomsten rondom het thema 'Ethiek en integriteit'. Tijdens de bijeenkomsten zullen in groepsverband diverse dilemma's worden besproken. Dit onder leiding van hoogleraar Boudewijn Waaijer of Bernard Schols.

Deskundig en integer optreden, onafhankelijkheid en onpartijdigheid vormen de belangrijkste kenmerken van de beroepshouding van de notaris als dienstverlener en beschermer van de rechtszekerheid. Maatschappelijke ontwikkelingen zorgen ervoor dat juristen steeds meer worden uitgedaagd hun handelen op integriteit te toetsen. Het is daarom belangrijk om als beroepsgroep met elkaar in discussie te gaan over dilemma's die zich in de praktijk kunnen voordoen.

Zelf een dilemma inbrengen, kan ook. Mail het dilemma dan uiterlijk 7 maart naar cursussen@knb.nl.

DATUM EN PLAATS

Deelname aan een regiobijeenkomst is gratis. Deelnemers krijgen 3 PE-punten. De bijeenkomsten starten om 16.00 uur (inlopen vanaf 15.30) en worden om 20.00 uur afgesloten met een borrel. Voor een maaltijd wordt gezorgd. De regiobijeenkomsten vinden plaats in:

- Van der Valk Hotel Assen: dinsdag 14 maart 2017
- Olympisch Stadion Amsterdam: donderdag 16 maart 2017
- Van der Valk Hotel Duiven bij Arnhem A12: dinsdag 21 maart 2017
- Van der Valk Hotel Eindhoven: donderdag 23 maart 2017
- Koninklijke Roei- en Zeilvereniging De Maas Rotterdam: donderdag 30 maart 2017

Meer informatie en inschrijven: KNB, cursussen en congressen: cursussen@knb.nl of NotarisNet/Over KNB en opleidingen.

Nieuwe notarissen op bezoek bij de KNB

Zeventien recent benoemde (toegevoegd) notarissen hebben woensdag 18 januari kennisgemaakt met de KNB. Zij konden in gesprek gaan met het bestuur en een aantal medewerkers van het KNB-bureau.

De nieuwe notarissen kregen informatie over de lobbyactiviteiten, informatiebeveiliging, audits en klachtenafhandeling. Directeur Hans Kuijpers en voorzitter Jef Oomen vertelden meer over de beroepsorganisatie en het jaarplan van de KNB. Ook was er een

brainstorm over ethiek en integriteit. Dit ter voorbereiding op de regiobijeenkomsten die en het jaarcongres dat de beroepsorganisatie later dit jaar wijdt aan dit thema. Andre Tilleman van Bureau Financieel Toezicht sloot het officiële gedeelte af. Hij feliciteerde de notarissen met het geweldige ambt.

De nieuwe notarissen kregen informatie over de lobbyactiviteiten, informatiebeveiliging, audits en klachtenafhandeling.

VIDEOOVERSLAG

Wilt u weten hoe de dag eruitzag en waarom deze collega's (toegevoegd) notaris wilden worden? Bekijk dan de video op NotarisNet.

Meer informatie: KNB, Mirjam Stoelinga, m.stoelinga@knb.nl, 070 3307168

Spaanse notaris nieuwe voorzitter CNUE

De Raad voor Europese notariaten, de CNUE, heeft een nieuwe voorzitter. Mr José Manuel García Collantes, een Spaanse notaris uit Madrid, volgt de Italiaan Paolo Pasqualis op. Hij vervult het voorzitterschap in 2017.

In 2017 zullen vooral digitalisering van het vennootschapsrecht, implementatie van de verordeningen huwelijks- en partnerschapsvermogen en mediation aandacht krijgen. Ook de strijd tegen witwassen en het digitaal samenwerken op de platforms van EUfides en het Europees Notarieel Netwerk ENN zijn belangrijke speerpunten.

García Collantes: 'In 2017 krijgen de notarissen van Europa te maken met de verdere eenmaking van de interne digitale markt, een heel belangrijke uitdaging. Ik ben ervan

overtuigd dat wij als Europese notarissen veel kunnen bijdragen aan meer rechtszekerheid op deze markt en de consumenten hierbij kunnen beschermen.'

Meer informatie: KNB, Lineke Minkjan, l.minkjan@knb.nl, 070 3307214

Nederlands notariaat betrokken bij rapport over rechtssystemen in Europa

Notaris Geertjan Sarneel wordt voorzitter van een werkgroep die een rapport gaat schrijven over de rol van het notariaat in de rechtssystemen van Europa. Hij doet dit voor de Raad van notarissen in Europa (CNUE). Het schrijven wordt onderdeel van het rapport over de juridische beroepen van de Europese Commissie voor de efficiency van Justitie (CEPEJ).

De CEPEJ vergelijkt de kwaliteit en efficiency van rechtssystemen in Europa. Elke twee jaar geeft de CEPEJ hierover een rapport uit. In de editie 2016 – gebaseerd op gegevens over 2014 – ontbreekt het notariaat. Naar aanleiding van vragen hierover van de CNUE heeft de CEPEJ laten weten dat hier geen politieke bedoeling achter zit, maar dat het te maken heeft met efficiencyoverwegingen en gebrek aan mankracht om alle verzamelde

gegevens te verwerken. De commissie erkent het belang van het notariaat voor het rechtssysteem: 'Dankzij het notariaat gaan burgers en ondernemers minder snel naar de rechter.'

NOTARIËLE GEGEVENS

Besloten is nu dat elke beroepsgroep een apart rapport opstelt als bijlage bij het hoofd-rapport. Verder komen alle gegevens in de publieke database. De werkgroep heeft als taak voor het deelrapport over het notariaat gegevens te verwerken en het belang van het notariaat in de rechtssystemen van Europa te beschrijven. De eerste vergadering is in januari.

Meer informatie: KNB, Lineke Minkjan, l.minkjan@knb.nl, 070 3307214

Beveilig kantoorwebsites met SSL-verbinding

Sommige notariskantoren werken nog met een onbeveiligde kantoorwebsite.

Via deze website vragen zij klanten persoonlijke informatie in te vullen die vervolgens gemakkelijk is te hacken. De KNB krijgt hier geregeld berichten over en adviseert kantoren een zogenoemde SSL-verbinding te installeren.

Notariskantoren vragen vaak via hun website persoonlijke informatie van cliënten. Dit gaat vaak door middel van een formulier. Zij doen dat bijvoorbeeld als een potentiële cliënt meer informatie wil hebben of – wat uitgebreider – voor het oprichten van een bv. Het gevolg van een slechte beveiliging is dat de ingevulde informatie eenvoudig kan worden 'afgeluisterd'.

SSL-VERBINDING

Kantoren met een onbeveiligde website doen er goed aan contact op te nemen met hun leveranciers en hen opdracht te geven voor het installeren van een zogenoemde SSL-verbinding. Daar zijn beperkte kosten aan verbonden en het voorkomt veel ellende.

Meer informatie: KNB Servicedesk, servicedesk@knb.nl, 070 3307135

Onderzoek onder KNB-leden over pensioenvoorziening

De KNB laat onderzoek doen naar de mening van notarissen, toegevoegd notarissen en kandidaat-notarissen over het al dan niet voortzetten van de automatische aansluiting bij een collectieve pensioenregeling. Het onderzoek vindt plaats in april/mei 2017. Er gaat een uitgebreid informatie- en communicatietraject aan vooraf. Hierin zullen de consequenties van de keuzemogelijkheden in kaart worden gebracht.

Op dit moment geldt voor het notariaat een wettelijke verplichting tot aansluiting bij het eigen beroepspensioenfonds. Dat regelt naast de oudedagsvoorziening ook de arbeidsongeschiktheidsverzekering en nabestaandenpensioenen (weduwen en wezen). Deze vorm van collectieve voorziening is vergelijkbaar met die van werknemers in bedrijfstakken, bij bedrijven, de overheid en bedrijfspensioenfonds. Sommige andere vrije beroepsbeoefenaren organiseren dit individueel. Onder notarissen is de vraag gerezen of dit ook niet voor het notariaat kan gelden. Want ben ik niet beter af als ik het zelf regel? En principiëler: past een verplichting nog wel in deze tijd? Aan beide mogelijkheden zitten voor- en nadelen. Via een online ledenraadpleging wil de KNB inzicht krijgen in de opvattingen van de leden. Op basis hiervan zal het bestuur medio volgend jaar een beleidslijn ontwikkelen.

UITGEBREID VOORLICHTINGSTRAJECT

Voorlichting over de pensioenvoorziening is een complex onderwerp waar doorgaans weinig belangstelling voor is. Toch is het belangrijk dat (kandidaat-/toegevoegd) notarissen zich uitspreken; het gaat over hun toekomst. Om maximale deelname aan het onderzoek te bevorderen en ter ondersteuning van de meningsvorming, start er voorafgaand aan het onderzoek een uitgebreid voorlichtingstraject. Dat traject wordt begeleid door Paul Wouters als extern communicatieadviseur. Wouters: 'Via voorlichting willen we inzichtelijk maken welke consequenties de verschillende opties in de praktijk hebben, zowel voor de individuele (kandidaat-/toegevoegd) notaris als voor de beroepsgroep in totaliteit. De communicatie richt zich vooral op de vraag of leden de voorkeur hebben voor automatische aansluiting bij een pensioenvoorziening waarin alles collectief is geregeld of een regeling waarbij er meer individuele vrijheden zijn. Het gaat dus in principe niet

over de resultaten van het huidige pensioenfonds. Al zullen we ons moeten realiseren dat de beeldvorming daarover onder de leden wel van invloed zal zijn op hun keuze.'

STUUR- EN KLANKBORDGROEPEN

Het traject wordt begeleid door een stuurgroep, bestaande uit KNB-bestuursleden, inhoudelijk deskundigen en een vertegenwoordiging vanuit de Pensioenkamer. Daarnaast zijn er twee bijeenkomsten met klankbordgroepen. Daar wordt gepeild wat onder de leden leeft, zodat de vraagstelling van het onderzoek aansluit bij de pensioen kennis, de toon en beleving van notarissen. Inmiddels is een eerste bijeenkomst geweest. Daar bleek dat er tientallen vragen leven onder de beroepsgroep. In februari wordt met een tweede klankbordgroep nogmaals geïnventariseerd wat de vraagpunten en onduidelijkheden zijn. Het is de bedoeling dat op alle mogelijke vragen een antwoord komt. Die zullen vanaf volgende maand op NotarisNet worden gepubliceerd. Zo zal via rekenvoorbeelden worden geschetst hoe de situatie er nu uitziet. Op basis daarvan kan iedereen nagaan wat alternatieven zijn. 'De communicatie wordt nog een hele uitdaging, want pensioeninformatie is doorgaans niet het meest populaire onderwerp om je in te verdiepen', aldus Wouters. 'Wat we echter willen voorkomen, is een situatie dat ja of nee wordt gezegd voordat de gevolgen goed in kaart zijn gebracht.'

REPRESENTATIEF

Het uiteindelijke onderzoek wordt online uitgevoerd. Inmiddels heeft onderzoeksbureau Panteia de opdracht gekregen het onderzoek uit te voeren. De ledenraadpleging zal in april/mei van dit jaar plaatsvinden. In Nederland zijn bijna 1.300 notarissen, iets minder dan 95 toegevoegd notarissen en ongeveer 1.800 kandidaat-notarissen werkzaam, verdeeld over het land en bij kantoren van zeer uiteenlopende omvang. Het onderzoek wordt zo opgezet dat een representatief beeld ontstaat van de totale beroepsgroep en eventuele deelgroeperingen.

Haal PE-punten op tijd

(Kandidaat-)notarissen moeten van 1 januari 2016 tot en met 31 december 2017 40 punten voor permanente educatie (PE) halen. Uit de administratie blijkt dat sommige leden hier nog mee achterlopen. Niet op tijd de punten halen, betekent een melding bij Bureau Financieel Toezicht (BFT).

(Kandidaat-)notarissen moeten zich voortdurend bijscholen om de juiste competenties en vaardigheden te ontwikkelen en te behouden. Het huidige PE-vak loopt op 31 december 2017 af. Leden die hier niet aan voldoen, moeten

worden gemeld bij Bureau Financieel Toezicht voor het niet behalen van de permanente educatieverplichting.

PE-ONLINE

Via PE-online kunnen leden het eigen permanente educatiedossier online inzien en een verzoek om puntentoekenning en vrijstelling indienen. Hiervoor is een gebruikersnaam en wachtwoord nodig. Inloggegevens kwijt? Vraag dit dan opnieuw op.

Meer informatie: KNB, Shirley Akloe, pe@knb.nl, 070 3307205

Nadere informatie: KNB, Hans Kuijpers, h.kuijpers@knb.nl, 070 3307151

KNB Cursusagenda

27 maart 2017

Studiedag voor ervaren notariële medewerkers

De studiedag staat dit keer in het teken van het registergoederenrecht. In de ochtend spreekt Wolbrecht van Heuvel van Instituut Bontekoe. De middag neemt Jacques Vos van het Kadaster voor zijn rekening.

4 april 2017

Tweetraps testament en tweetrapsafwikkeling

Modellen zullen de leidraad vormen van deze erfrechtelijke cursusdag: van tweetraps-legaat tot derde trap. Ook aan de tweetraps-(papier)schenking zal aandacht worden besteed. Niet alleen de fiscale kwesties zullen aan bod komen, maar ook alle civielrechtelijke en formuleringsvraagstukken.

5 april 2017

Fiscale uitfasering van het pensioen in eigen beheer

De inhoud van de fiscale structuur van uitfasering met de drie belangrijkste keuzemogelijkheden wordt besproken, de verplichte instemmingsregeling van de partner of de ex-partner, alsmede de juridische als fiscale aandachtspunten bij de beoordeling en uitvoering van de 'vergoeding' voor de 'instemmende (ex-)partner'.

11 april 2017

Algemene ledenvergadering en KNB/WPNR-congres

Na de algemene ledenvergadering wordt tijdens het congres het thema 'Het levens-testament' door de sprekers in zes korte en

krachtige inleidingen vanuit verschillende invalshoeken gepresenteerd. Er zal met u gediscussieerd worden aan de hand van stellingen en naar aanleiding van diverse in boekvorm te bundelen bijdragen.

13 april 2017

Het levenstestament en het ipr

In een dagdeel worden de uitgangspunten van het Nederlandse ipr behandeld over de algemene volmacht uit het levenstestament.

18 mei 2017

Omzetbelasting onroerende zaken

In deze cursus wordt het onderwerp 'Omzetbelasting onroerend goed' behandeld aan de hand van de teksten Wet op de omzetbelasting 1968 en de Wet op belastingen van rechtsverkeer. De materie wordt verduidelijkt aan de hand van praktijkvoorbeelden.

22 mei 2017

Vereffening van nalatenschappen

De wettelijke vereffening roept vele vragen op in de boedelpraktijk. Deze cursus gaat in op de problemen die de formele vereffening-procedure kent en komt met praktische antwoorden.

30 mei 2017

Komt een dga bij de notaris – nieuwe stijl

In deze cursus geven de docenten invulling aan de behoefte van ondernemers aan een proactieve notaris, door actuele, concrete adviesitems te behandelen. De cursist kan deze meenemen in zijn contact met de dga. Vanzelfsprekend is er ruimte voor praktijkvragen en -casussen.

22 juni 2017

Fiscale actualiteiten

Aan de hand van wetgeving, jurisprudentie, theorie en eventueel korte casusposities biedt de docent praktijkgerichte informatie over een selectie van belangrijke fiscaal-juridische actualiteiten.

De volgende managementcursussen worden op verschillende data en locaties aangeboden.

Samenwerken in een team

Voor een optimale samenwerking in teams is het belangrijk kennis te hebben van de dynamiek in een team en van beginselen van projectmatig werken. In deze training leert u hoe u focus kunt houden op doelstellingen, resultaatgerichte afspraken kunt maken en de voortgang adequaat kunt monitoren.

Effectief overtuigen en beïnvloeden

In deze training gaat u actief aan de slag met beïnvloedingsvaardigheden waarmee u anderen kunt beïnvloeden en mee kunt krijgen. Het draait daarbij om 'communicatie en relatie' in de contacten met uw cliënten, met collega's en andere stakeholders.

.....
Dit is slechts een selectie uit het totale cursus-aanbod. Voor meer informatie, inschrijven en het complete opleidingsaanbod: KNB, cursussen en congressen, telefoon 070 3307125, cursussen@knb.nl of NotarisNet/Over KNB en opleidingen.
.....

COLOFON

Notariaat Magazine is een uitgave van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) en publiceert nieuws en achtergronden over onderwerpen die het notariaat raken. Bij de KNB zijn ruim 1.300 notarissen en 1.650 kandidaat-notarissen aangesloten. Het blad wordt in een oplage van ruim 5.000 exemplaren verspreid onder KNB-leden en externe relaties. Notariaat verschijnt maandelijks, met uitzondering van januari en augustus. De redactie van Notariaat Magazine is onafhankelijk en werkt op basis van een redactiestatuut. De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden brieven en opinies in te korten.

Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB)
Spui 184
Postbus 16020
2500 BA 's-Gravenhage
telefoon: 070 3307111

Redactie: Mechtelt Lindenhovius (hoofdredacteur), Jessica Hendriks (redacteur), Clemens van Gessel (correctie)
Telefoon 070 3307170, **e-mail** nm@knb.nl

Aan dit nummer werkten mee:
Lex van Almelo, Roel Ottow, Tatiana Scheltema, Peter Steeman, Berdine Vos-Vegter, Henriette van Wermeskerken

Redactieraad: Wouter Burgerhart, Mariska Dalmijn-Verkooijen, Bart van Gemert, Steven ten Hagen, Nora van Oostrom-Streep, Mark Jonker Roelants, Joyce Leemrijse, Hens Meengs, Anne-Marie Snel

Foto's: Truus van Gog
Omslag: Truus van Gog
Vormgeving: Okapi. Corporate Identity Atelier

Uitgever: Sdu Uitgevers, Peter Frissen
Prinses Beatrixlaan 116
2595 AL 's-Gravenhage
Postbus 20025
2500 EA 's-Gravenhage
telefoon: 070 3789571

Druk: Drukkerij Senefelder Misset, Doetinchem

Abonnementen: De abonnementsprijs bedraagt 116,03 euro per jaar (excl. btw en incl. administratie- en verzendkosten), prijswijzigingen voorbehouden.

Abonnementenadministratie:
Sdu Klantenservice
Postbus 20014, 2500 EA 's-Gravenhage
telefoon: 070 3789880, fax: 070 3789783

Vanwege de aard van de uitgave, gaat Sdu uit van een zakelijke overeenkomst; deze overeenkomst valt onder het algemene verbintenissenrecht.

Advertentie-acquisitie:
Sdu Mediasales, Martine Aspeslagh
telefoon: 070 378 0562
e-mail: m.aspeslagh@sdu.nl

ISSN: 1568-4121

© KNB/Sdu Uitgevers
Alle rechten voorbehouden. Behoudens de door de Auteurswet gestelde uitzonderingen, mag niets uit deze uitgave worden vervoerdigd (waaronder begrepen het opslaan in een geautomatiseerd gegevensbestand) of openbaar gemaakt, op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever of de KNB. De bij toepassing van art. 16B en 17 Auteurswet wettelijk verschuldigde vergoedingen wegens fotokopieën, dienen te worden voldaan aan de Stichting Reprorecht, Postbus 882, 1180 AW te Amstelveen. Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave de uiterste zorg is besteed, aanvaarden de auteur(s), redacteur(en) en uitgever geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten of onvolkomenheden.

HO
KEURMERK
UITGEVERSVENBOND
Groep uitgevers voor
recht en wetenschap

**Zwak optreden in waarneming:
hof adviseert kandidaat-notaris
coachingstraject**

Uitspraak: *gegrond met oplegging
van een maatregel*

Casus

Klager K en zijn ex-partner E zijn bij de rechtbank overeengekomen om de gemeenschappelijke woning toe te delen aan K tegen overname van de hypotheek en betaling van een overbedelingsvergoeding. Een notarieel medewerkster van het notaris-kantoor dat is belast met de verdeling, doet telefonisch navraag naar de aan de hypotheek gekoppelde verzekeringen. Er blijken twee (kapitaal)verzekeringen te lopen, beide gekoppeld aan de hypotheek, met polisnummers [1] en [2].

Op haar vraag of deze aan K moeten worden toegedeeld, bericht K aan de notarieel medewerkster dat beide polissen aan hem zouden worden toebedeeld. Het concept van de akte van verdeling en levering bevat de toedeling van beide polissen aan K. In de Akte van Overdracht Rechtsverhouding van de bank staat enkel de polis met nummer [2] als aan de bank verpand.

Een dag voor het passeren, mailt E onder meer aan het notaris-kantoor: 'Ik ben er achter gekomen dat er 2 polissen zijn. 1 op naam K en 1 op mijn naam. De polis is dus gescheiden, ik kan met een gerust hart tekenen!'

Op de dag van passeren mailt de notarieel medewerkster aan K onder meer een nieuw concept van de akte van verdeling waarin beide polisnummers zijn opgenomen. 's Middags passeert kandidaat-notaris KN als waarnemer de akte van verdeling in aanwezigheid van K en E. Nadien ontvangt K een afschrift van de akte waarin uitsluitend de polis met nummer [2] staat vermeld.

De klacht

KN heeft fraude gepleegd door de akte zonder overleg met K na ondertekening te wijzigen. Bij het passeren heeft KN de polisnummers niet specifiek genoemd. Na het passeren is KN de passeerkamer uitgegaan om kopieën te maken van de paspoorten K en E. Toen zij weer terugkwam en de paspoorten had teruggegeven, was de passeersessie voorbij.

Het verweer

Na ontvangst van de Akte van Overdracht Rechtsverhouding en de e-mail van E bleek de notarieel medewerkster dat polisnummer [1] uit de akte diende te worden verwijderd, aangezien deze uitsluitend op naam van E stond en niet aan de bank was verpand. Zij heeft echter verzuimd de tweede conceptakte vóór het passeren te wijzigen. Tijdens het passeren heeft de notarieel medewerkster KN uit de passeerkamer laten wegroepen. KN is toen met de nieuwe pagina van de akte (met vermelding van slechts het polisnummer [2]) teruggegaan naar de passeerkamer. Daar is zij verder gegaan met de comparitie waarna de 'nieuwe' akte is ondertekend.

Gelet op de gespannen sfeer tijdens het passeren, heeft KN geprobeerd alles zo soepel mogelijk te laten verlopen. Achteraf had zij wellicht uitdrukkelijker moeten wijzen op de wijziging. De notaris heeft daarvoor ook schriftelijk aan K zijn excuses aangeboden.

Het oordeel

Vaststaat dat KN de pagina met de polisnummers [1] en [2] heeft gewisseld voor een nieuwe pagina met daarop alleen het polisnummer [2] zonder K en E daarvan op de hoogte te stellen, laat staan bij hen te verifiëren of zij deze inhoudelijke wijziging daadwerkelijk wensten. Het hof acht dit handelen van KN in strijd met haar zorgplicht en daarmee tuchtrechtelijk verwijtbaar. Het hof rekent het KN zwaar aan dat zij enkel is afgegaan op de informatie van de notarieel medewerkster en 'de weg van de minste weerstand' heeft gevolgd.

KN is in ernstige mate in gebreke gebleven bij de uitoefening van haar werkzaamheden als waarnemer. Door deze handelwijze heeft zij het vertrouwen in het notariaat ernstig geschonden. Die handelwijze betreft het veronachtzamen van de kerntaken van een waarnemer en raakt daarmee de fundamenten van het rechtsverkeer.

KN noch de notaris heeft maatregelen getroffen om te voorkomen dat in de toekomst de waarneming op eenzelfde laakbare wijze plaatsvindt. Niet gebleken is dat KN en de notaris constructief met elkaar in gesprek zijn gegaan over hetgeen is voorgevallen, over de vraag of KN voldoende in staat is opnieuw

waarnemingen te doen, wat zij nodig heeft voor volgende waarnemingen en wat nodig is om te voorkomen dat zij opnieuw in een positie geraakt dat zij de weg van de minste weerstand volgt. Het hof acht het mede gelet op de ernst van de laakbare handelwijze noodzakelijk dat KN de komende maanden een traject gaat volgen om haar vaardigheden op het gebied van 'waarnemingen' te trainen en uit te breiden (eventueel met behulp van een coach). Gezien het feit dat het opstarten en het volgen van een dergelijk traject de nodige tijd kost, ziet het hof aanleiding om de duur van de maatregel ontzegging van de bevoegdheid tot waarneming te bepalen op vijftien maanden (in plaats van de zes maanden die de kamer oplegde).

Het hof legt de maatregel ontzegging van de bevoegdheid om waar te nemen op voor de duur van vijftien maanden, met het dringende advies tot het volgen van een vaardigheidstraining eventueel met behulp van een coach

*Hof Amsterdam, 13 december 2016
ECLI:NL:GHAMS:2016:5291*

Opmerking

Nieuw in deze uitspraak is dat het hof niet alleen oordeelt over hetgeen heeft plaatsgevonden, maar zich ook uitsprekt over de maatregelen die de kandidaat-notaris en de notaris zouden moeten nemen om herhaling te voorkomen.

Belegging derdengelden mag niet bij een Luxemburgse vermogensbeheerder

Uitspraak: *(deels) gegrond met oplegging van een maatregel*

Casus

Deze uitspraak betreft het hoger beroep van de zaak van zeven notarissen tegen twee notarissen over HEMA notaris-service, Goedkoopstenotaris.nl, Nationale Notaris en de Jazeker Notarisservice (De Hypotheker) (beide laatste zijn marktactiviteiten van Nationale Notaris Holding B.V. (hierna: NNH)), en DELA notaris-service. Deze initiatieven worden door klagers genoemd: 'de Bestreden Initiatieven'. De beslissing van de kamer voor het notariaat Amsterdam van

4 februari 2016 (ECLI:NL:TNORAMS:2016:2) is behandeld in *Notariaat Magazine* 2016/1 onder de titel 'Samenwerking met Nationale Notaris volgens het participatiemodel is in strijd met ambtsregels'. De kamer verklaarde alleen de klacht over de samenwerking met Nationale Notaris volgens het participatiemodel gegrond. Het participatiemodel houdt in dat NNH in de vennootschap waarbinnen de notaris zijn praktijk uitoefent 49 procent van de aandelen houdt en de notaris 51 procent. De notaris is statutair bestuurder. De kamer oordeelde dat deze samenwerking bij voortzetting de maatregel van ontzetting uit het ambt zou kunnen rechtvaardigen, aangezien deze in strijd is met de onafhankelijkheid. De kamer stelde echter notaris 2 in de gelegenheid om binnen drie maanden tot ontvlechting van de samenwerking te komen, alvorens een maatregel te nemen.

Het oordeel

Formeel

a. Heeft de kamer een eindbeslissing genomen?

Het hof gaat eerst in op de vraag of de uitspraak van de kamer wel een eindbeslissing is, of dat er slechts een tussenbeslissing is genomen waartegen geen beroep mogelijk is. Na ontvangst van de rapportage van notaris 2 over de wijziging van de samenwerking met NNH zou de kamer opnieuw oordelen of deze de tuchtrechtelijke toets kan doorstaan. De kamer heeft de beslissing met betrekking tot de eventueel te treffen maatregel aangehouden.

Het hof legt de beslissing van de kamer zo uit dat deze heeft bedoeld dat in het geval hoger beroep zou worden ingesteld en de samenwerking tussen notaris 2 en NNH in de toen bestaande vorm volledig zou zijn beëindigd, er geen aanleiding zou bestaan om te bezien of alsnog een maatregel dient te worden opgelegd. De kamer heeft voor deze situaties aldus een einduitspraak willen geven. Nu de kamer haar beslissing zelf aanmerkt als

eindbeslissing en bovendien de verdere behandeling in afwachting van het onderhavige hoger beroep heeft stopgezet, merkt het hof de beslissing van de kamer aan als einduitspraak.

b. Invloed van de KNB-procedure?

(Hof Amsterdam 16 juni 2015, ECLI:NL:GHAMS:2015:2270)

Klagers maken bezwaar dat de kamer de zogenoemde KNB-procedure (tegen het HEMA- en DELA-initiatief) eerst heeft afgerond en de uitkomst van het hoger beroep in die zaak heeft afgewacht alvorens de onderhavige tuchtzaak te behandelen. Dit zou in hun nadeel zijn geweest, aangezien in de beslissing van de kamer inhoudelijk niet of nauwelijks is ingegaan op de onderbouwing van hun bezwaren tegen de HEMA en DELA notariesservice.

Het hof is van oordeel dat het aan de kamer is te bepalen hoe en wanneer zij de bij haar ingekomen klachten behandelt en de procedure daartoe inricht. Los daarvan wordt de zaak in hoger beroep in volle omvang behandeld.

Inhoudelijk

Het hof deelt het oordeel van de kamer wat betreft de HEMA notariesservice, Goedkoopstenotaris.nl, de Jazeker Notariesservice en DELA notariesservice. Wat betreft de samenwerking met de Nationale Notaris verwijten klagers notaris 2 onder meer dat hij heeft gehandeld in strijd met IDS 2003. Het hof is van oordeel dat de constructie waarbinnen NNH participeerde in de praktijkvennootschap van notaris 2 NNH in verregaande, zo niet beslissende wijze invloed op de bedrijfsvoering van de praktijkvennootschap van notaris 2 had, zodat kan worden gezegd dat notaris 2 en NNH de zeggenschap over de bedrijfsvoering met elkaar deelden. De samenwerkingsovereenkomst had daarnaast tot gevolg dat de praktijk, tenminste gedeeltelijk, ook voor gezamenlijke rekening en risico van notaris 2 en NNH werd uitgeoefend.

Vervolgens komt de vraag aan de orde of de zinsnede 'een beoefenaar van een ander beroep dan notaris' enkel ziet op samenwerkingsvormen met de in IDS 2003 bedoelde (tuchtrechtelijk gereguleerde) beroepen, dan wel of deze zinsnede breder moet worden geïnterpreteerd.

Uit de toelichting bij artikel 2 IDS 2003 valt af te leiden dat een samenwerking waarbij de deelnemers geheel of gedeeltelijk voor gezamenlijke rekening en risico een praktijk uitoefenen of zeggenschap over de bedrijfsvoering met elkaar delen voor een notaris *uitsluitend* is toegestaan, indien deze geschiedt met advocaten en belastingadviseurs. Dit brengt mee dat de woorden 'een beoefenaar van een ander beroep dan notaris' in de definitie van 'samenwerking' niet slechts betrekking hebben op beoefenaren van de 'traditionele beroepen', maar dat dit begrip ruim moet worden uitgelegd, anders zou een samenwerking met de in artikel 2 bedoelde beroepsbeoefenaren streng gereguleerd zijn, terwijl de samenwerking met anderen geheel vrij zou zijn.

Nu NNH geen advocaat of belastingadviseur is, heeft notaris 2 gehandeld in strijd met IDS 2003.

Ondanks de aanpassing van de samenwerking rekent het hof het notaris 2 zwaar aan dat hij door de samenwerking met NNH binnen het participatiemodel zijn onafhankelijkheid, onpartijdigheid en zijn geheimhoudingsplicht heeft veronachtzaamd. Het hof acht daarom het opleggen van de maatregel van schorsing voor de duur van twee weken passend.

Het hof legt de maatregel schorsing voor de duur van twee weken op Hof Amsterdam, 10 januari 2017 ECLI:NL:GHAMS:2017:31

Opmerking

De kamer was voornemens om de vervolgactie van de notaris mee te nemen in de op te leggen maatregel. Begrijpelijk voor de beantwoording van de principiële vragen van klagers, maar feitelijk heeft de tuchtrechter te oordelen over hetgeen wordt voorgelegd en kan de tuchtrechter met het oordeel, de motivatie en de zwaarte van de maatregel genoegzaam aangeven waar de grenzen liggen. De uitspraak van de kamer kan nauwelijks anders dan als een tussenbeslissing opgevat worden, maar het hof ziet ruimte om deze op creatieve en praktische wijze als eindbeslissing op te vatten.

Op NotarisNet zijn naast bovenstaande uitspraken ook andere tuchtuitspraken te lezen. Nadere informatie: KNB (nm@knb.nl)

Recent benoemd tot notaris

Utrecht (protocol mr. J.P. Penders), m.i.v. 1 januari 2017 mevrouw **mr. W. van der Koogh**, kandidaat-notaris (2003);

Tilburg (protocol mr. M.M. Eliëns), m.i.v. 1 januari 2017 **mr. H.C.M. Huijbers**, kandidaat-notaris (2003);

Amsterdam (nieuwe vestigingsplaats in associatie met het kantoor Wintertaling advocaten en notarissen), m.i.v. 15 december 2016 mevrouw **mr. S. van Suijdam**, kandidaat-notaris (2004);

Nijmegen (protocol mr. W.E. van Delft), m.i.v. datum beëdiging **mr. W.U. Dijkstra**, kandidaat-notaris (2005);

Hengelo (protocol mr. J.M. Kamphuis), m.i.v. datum beëdiging **mr. R. Wilbrink**, kandidaat-notaris (2007);

Beek (protocol mr. J.T.M. Pas), m.i.v. 1 februari 2017 mevrouw **mr. J.M.A. Pas**, kandidaat-notaris (2006);

Heerhugowaard (protocol H.C. Willemsen), m.i.v. 1 februari 2017 **mr. E.W. Oosterbaan**, kandidaat-notaris (2001);

Ermelo (nieuwe plaats van vestiging in associatief verband met mr. W.J. Doorn), m.i.v. 1 februari 2017 mevrouw **mr. S.S.G. Jacobs-Clijdesdale**, kandidaat-notaris (1999).

Aangewezen tot toegevoegd notaris

Arnhem (protocol mr. P.M.R. Fechner), m.i.v. datum beëdiging mevrouw **mr. L. Tak-Knoppers**;

Barneveld (protocol mr. A. Dangremond), m.i.v. datum beëdiging **mr. S. van den Brink**;

Westland (protocol mr. L. Boellaard), m.i.v. datum beëdiging mevrouw **mr. L.C. Ruygrok-de Zeeuw**;

Wassenaar (protocol mr. M. Tacken), m.i.v. datum beëdiging mevrouw **mr. B.E.V. Langelier**;

Doetinchem (protocol mr. E.R. Koers), m.i.v. datum beëdiging mevrouw **mr. C.B.W.A. Tonk**;

Sluis (protocol mr. B. Roest), m.i.v. datum beëdiging mevrouw **mr. C.A.E. Heemstra**;

Capelle aan den IJssel (protocol mr. B. Zwaveling), m.i.v. datum beëdiging **mr. H.G. Hoogeveen**.

Ontslag i.v.m. bereiken wettelijke leeftijdsgrens

mr. C.H.A. Wille, notaris te **Apeldoorn**, m.i.v. 1 december 2016.

Eervol ontslag op verzoek

mr. M.M. Eliëns, notaris te **Tilburg**, m.i.v. 1 januari 2017;

mr. R.J. Muijsson, notaris te **Eersel**, m.i.v. 1 januari 2017;

mr. J.P. Penders, notaris te **Utrecht**, m.i.v. 1 januari 2017;

mr. W.E. van Delft, notaris te **Nijmegen**, m.i.v. 1 januari 2017;

mr. A. Engelbracht, notaris te **Stichtse Vecht**, m.i.v. 1 januari 2017;

mr. J.M. Kamphuis, notaris te **Hengelo**, m.i.v. 1 januari 2017;

mr. W.F.O. Stricker, notaris te **Rotterdam**, m.i.v. 1 januari 2017;

mevrouw **mr. J. van Troost**, notaris te **Molenwaard**, m.i.v. 1 januari 2017;

mr. H.C. Willemsen, notaris te **Heerhugowaard**, m.i.v. 1 januari 2017;

mr. J.D. van der Beek, notaris te **Amsterdam**, m.i.v. 1 februari 2017;

mr. H.H. Leerink, notaris te **Heerenveen**, m.i.v. 1 februari 2017;

mr. J. Smal, notaris te **Zuidplas**, m.i.v. 1 februari 2017.

Overleden

Op 1 december 2016 op negenenzeventigjarige leeftijd **mr. M.W.E. van Esch**, oud-notaris te **Haarlemmermeer**;

Op 4 december 2016 op zevenenzestigjarige leeftijd **mr. K.D. de Lange**, oud-notaris te **Enschede**;

Op 21 december 2016 op vijfennegentigjarige leeftijd **A. van der Velde**, oud-notaris te **Staphorst**.

Rectificatie

In *Notariaat Magazine* 2016/10 stond dat mr. A.E. Blom en mr. R. Buurke 'Eervol ontslag op verzoek' hebben gekregen. Dit is niet juist. Zij hebben 'Ontslag' gekregen.

Barbara Langelier

Carla Heenstra

Linda Ruygrok - de Zeeuw

Loes Tak - Knoppers

Steven van den Brink

Wiebe Dijkstra

Wietske van der Koogh

BUREAU NOTARIAAT & ADVOCATUUR

ALS BRANCHE-ACCOUNTANT VOOR NOTARIAAT EN ADVOCATUUR
BENT U BIJ ONS AAN HET JUISTE ADRES VOOR

- // JAARREKENING EN BOEKHOUDING
- // FISCALE AANGIFTEN EN ADVIES
- // P&O ADVIES EN SALARISADMINISTRATIE
- // BEDRIJFSVERGELIJKING
- // ONDERNEMINGSPLANNEN
- // FUSIE EN OVERNAME

Uw klanten komen tegenwoordig niet altijd alleen uit Nederland. ETL is een internationaal (kennis)netwerk van accountants, fiscalisten en juristen met vestigingen in 44 landen. Door de samenwerking met ETL kunnen wij u (en uw klanten) buiten de grenzen van Nederland ook van dienst zijn. Waar onze kennis ophoudt, kunnen wij u in contact brengen met een partner-kantoor in het buitenland, waarbij u de kwaliteit kunt verwachten die u ook van ons gewend bent. Zo kunnen wij u nog beter van dienst zijn.

BUREAU NOTARIAAT & ADVOCATUUR

ACCOUNTANCY
EN ADVIES IS
ONS TERREIN
ADVOCATUUR
EN NOTARIAAT
IS UW DOMEIN

Niehoff Werning & Kooij
financieel adviseurs voor advocatuur en notariaat

Eenpitter?

Je doet in je eentje het werk van vijf man.
Daarin ben je geen uitzondering, want meer dan de helft van de notariskantoren is een eenmanszaak.

Door al die activiteiten staat het checken van je persoonlijke situatie vaak onderaan de To Do List.
Onverstandig, want juist als eenpitter ben je extra kwetsbaar. Door uitval bij ziekte bijvoorbeeld. En hoe zit het met je pensioen?
Werken is leuk, maar je wilt toch ook ooit stoppen.

Het begint met het inventariseren van de financiële risico's. Vraag advies, of nog beter; laten we samen een plan maken.

Dan hoef je dat in ieder geval niet alleen te doen...

www.nwk.nl

